

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему: **«РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У СУЧАСНИХ
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ»**

Виконала: студентка

II року навчання ОР Магістр
групи МВз-2м

спеціальності: 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

Чернявська Софія Віталіївна

Науковий керівник:

кандидат історичних наук,

доцент, завідувач кафедри
міжнародних відносин

Стецюк Н.М.

Рецензент:

кандидат політичних наук,

доцент кафедри міжнародних
відносин

Бойчук О.І.

Допущено до захисту

« ____ » _____ 2025 р.

Івано-Франківськ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА У США: ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН.....	7
1.1. Хвилі української еміграції до США та їхні особливості	7
1.2. Формування інституцій та організацій української діаспори.....	16
1.3. Соціально-культурна інтеграція українців у американське суспільство	19
РОЗДІЛ 2. ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН	22
2.1. Лобістська діяльність українських організацій у США	22
2.2. Вплив діаспори на формування американської зовнішньої політики щодо України	32
2.3. Співпраця з американськими політичними та громадськими структурами.....	37
РОЗДІЛ 3. УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА ЯК ЧИННИК ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	45
3.1. Гуманітарна та фінансова допомога Україні з боку діаспори.....	45
3.2. Інформаційна та медійна діяльність українців у США на підтримку України	53
3.3. Освітні, культурні та наукові проєкти як форма міжнародної співпраці	59
ВИСНОВКИ	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми. У XXI столітті міжнародні відносини відзначаються високою динамічністю, глобалізаційними процесами та зростанням ролі недержавних акторів у політичному, економічному та культурному просторі. Трансформаційні зміни у світовій системі безпеки, зокрема після 2014 року та повномасштабної російської агресії проти України у 2022 році, суттєво вплинули на визначення зовнішньополітичних пріоритетів нашої держави, створивши нові виклики та можливості для дипломатичної діяльності. В умовах глобальної конкуренції за інформаційний вплив і підтримку міжнародних союзників важливим фактором стає роль публічної дипломатії та закордонних українців як носіїв національних інтересів.

Українська діаспора у Сполучених Штатах Америки є однією з найчисельніших і найвпливовіших українських громад у світі. Вона виступає своєрідним культурним та політичним мостом між Україною та США, забезпечуючи не лише збереження національної ідентичності закордонних українців, але й активне просування інтересів нашої держави в американських політичних і громадських колах. Завдяки системній роботі українська діаспора ефективно впливає на законодавчі процеси, сприяє лобіюванню стратегічно важливих рішень у Конгресі США та формуванню позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Особливого значення роль діаспори набула в умовах російсько-української війни. Залучення українських організацій у США до забезпечення підтримки з питань безпеки, фінансової та військової допомоги, гуманітарних програм, а також інформаційних кампаній щодо протидії дезінформації стало критично важливим елементом зовнішньої політики України. Діяльність діаспори не обмежується виключно політичним впливом, вона охоплює культурні, освітні та просвітницькі ініціативи, що сприяють зміцненню міжнародного іміджу України та підвищенню обізнаності

американської громадськості щодо українських цінностей, історії та культури.

З огляду на зазначене, інтеграція українських громад у публічну дипломатію США стає стратегічним інструментом зовнішньополітичної діяльності України. Вивчення ролі української діаспори у формуванні сучасних українсько-американських відносин дозволяє не лише оцінити ефективність існуючих механізмів лобювання та культурного впливу, а й розробити нові підходи до співпраці, посилення взаєморозуміння та забезпечення підтримки на міжнародній арені.

Таким чином, дослідження ролі української діаспори у сучасних українсько-американських відносинах є актуальним і своєчасним завданням сучасної науки, оскільки воно поєднує аналіз політичного, культурного та соціального вимірів впливу діаспори та її участі у публічній дипломатії, а також визначає перспективи зміцнення стратегічного партнерства між двома державами.

Аналіз стану наукової розробки проблеми. Попри активний інтерес до проблематики української діаспори, у вітчизняній науці дослідження здебільшого зосереджені на історичних аспектах еміграції та збереженні культурної спадщини. У зарубіжній науковій літературі значну увагу приділено теоретичним основам публічної дипломатії та лобізму (Дж. Най, Я. Меліссен, Н. Сноу, Дж. Калл та ін.). Серед українських науковців вагомий внесок у розробку проблеми зробили: Є. Макаренко, В. Ціватий, О. Кучмій, Г. Шамборовський, М. Процюк та інші. Водночас комплексний аналіз впливу української діаспори у США на розвиток сучасних українсько-американських відносин потребує подальшого дослідження, адже ця тема розкрита лише частково і в основному через суміжні напрями – культурологічний чи історичний.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є аналіз ролі української діаспори у США в розвитку сучасних українсько-американських відносин та

публічної дипломатії України. На основі визначеної мети поставлено такі завдання:

- розглянути хвилі української еміграції до США та їхні особливості;
- проаналізувати формування інституцій та організацій української діаспори;
- вивчити соціально-культурну інтеграцію українців у американське суспільство
- дослідити політичну діяльність української діаспори у контексті українсько-американських відносин;
- розглянути українську діаспору як чинник підтримки України в умовах сучасних викликів.

Об’єкт дослідження – українська діаспора у США.

Предмет дослідження – роль української діаспори у формуванні українсько-американських відносин на сучасному етапі.

Теоретико-методологічна основа дослідження. У роботі застосовано системний і структурно-функціональний підходи, принципи об’єктивності та історизму. Використано методи аналізу, синтезу, порівняння, а також історико-описовий та інституційний методи.

Хронологічні та географічні рамки дослідження. Хронологічні межі охоплюють період з 2014 року до сьогодні, коли роль української діаспори у США особливо зросла у зв’язку з викликами війни та необхідністю міжнародної підтримки. Географічні рамки обмежені Сполученими Штатами Америки.

Практичне значення результатів дослідження. Результати можуть бути використані у подальших наукових розвідках у сфері зовнішньої політики України, у практичній дипломатичній діяльності, а також у навчальному процесі у закладах вищої освіти.

Структура роботи. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 74 сторінки, список використаних джерел містить 60 найменувань.

РОЗДІЛ I

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА У США: ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

1.1. Хвилі української еміграції до США та їхні особливості

Американський континент упродовж тривалого часу залишався одним із провідних напрямів української еміграції. Вимушений виїзд наших співвітчизників за межі України став однією з ключових соціально-економічних і демографічних тенденцій, що позначилися як на долі конкретних людей, так і на розвитку держави загалом. Феномен української еміграції посідає особливе місце в історії нашої країни, адже він є складовою ширшого явища – світового українства.

Під терміном «українська еміграція» зазвичай розуміють частину народу, яка з політичних, економічних, військових чи релігійних причин залишила батьківщину та переселилася до інших держав на постійне проживання [53]. Подібні процеси простежуються ще в середньовіччі, однак їхня інтенсивність особливо зросла у другій половині XIX ст. і зберігається донині. Лише протягом останніх ста п'ятдесяти років дослідники виокремлюють чотири масштабні хвилі української міграції.

Початок організованої еміграції до США датується 1877 роком. Першим із відомих переселенців цього періоду вважається Андрій (Агапій) Гончаренко – уродженець Житомирщини, ченець Києво-Печерської лаври, який долучився до антикріпосницького руху й зазнав переслідувань. Уже в дитячі роки він потрапив до Київської духовної семінарії, а згодом став послушником лаври під іменем Агапій [56]. Його відправили на Афон, де він натрапив на заборонене в Російській імперії видання «Дзвін», створене російськими демократичними колами. Молодий чернець активно долучився до співпраці з часописом, публікуючи матеріали про становище українців у складі імперії. Це стало приводом до переслідувань та навіть замаху на його

життя. У 1865 році він опинився в Нью-Йорку, де викладав грецьку мову для меншин і започаткував двомовне видання «The Alaska Herald» (1868–1872), що виходило російською й англійською мовами [56].

Масова українська міграція до США поступово набирала обертів. Дослідники поділяють її на кілька етапів, кожен з яких мав власні причини та специфіку. Перша хвиля охоплює кінець XIX ст. та тривала до Першої світової війни. Вона припала на період американської індустріалізації, коли країна відчувала гострий попит на дешеву робочу силу. Основними переселенцями стали селяни з Галичини, Буковини й Закарпаття, які входили до складу Австро-Угорської імперії й потерпали від малоземелля, податкового тиску та національної дискримінації. 1877 року, коли в Пенсільванії вибухнули страйки шахтарів, американські компанії розпочали активний пошук нових робітників у відсталих регіонах Австро-Угорщини, зокрема на Лемківщині та Закарпатті.

Офіційний облік емігрантів за національною ознакою в США запровадили лише в 1899 році. Проте, вже тоді чисельність українських переселенців оцінювали в межах від 200 до 500 тисяч осіб. Переважно вони осідали в промислових районах Нью-Йорка, Нью-Джерсі та Пенсільванії, знаходячи роботу на шахтах, у будівництві, на залізницях і в металургії. З часом до США почали прибувати й українські жінки, які найчастіше працювали служницями, а згодом – швачками на фабриках. Дехто з емігрантів проявляв підприємливість і заснував власні магазини, м'ясні лавки чи невеликі корчми [32, с.46].

Точну чисельність вихідців з України, що приїхали до Америки напередодні Першої світової війни, встановити складно: багато хто повертався додому, а частину записували як австрійців або угорців. У США їх також нерідко ототожнювали з «русинами» чи навіть «росіянами». Незважаючи на це, саме в той час сформувалася перша організована українська громада, центром якої стала греко-католицька церква. Саме вона

об'єднувала переселенців, допомагала зберігати традиції, мову й культурну самобутність.

Загалом упродовж першої хвилі за океан виїхало близько 350 тис. українців, значна частина яких походила з Галичини, Лемківщини, Буковини та Закарпаття. Рівень письменності серед цих переселенців був дуже низьким – лише близько 1 % [30]. Якщо канадська еміграція переважно мала осілий характер, то вихідці до США зазвичай розглядали поїздку як тимчасовий заробіток із перспективою повернення додому. Приваблювала різниця в оплаті праці – вона була в 10–20 разів вищою, ніж на батьківщині [30]. Через це трудова міграція кінця XIX – початку XX ст. мала здебільшого економічні мотиви.

Ситуація змінилася після початку Першої світової війни. З міркувань безпеки Конгрес США ухвалив низку законодавчих обмежень: запровадили вимогу обов'язкового вміння читати будь-якою мовою та підвищили імміграційний податок. Попри це, Америка продовжувала залишатися привабливою завдяки швидким темпам промислового розвитку.

Варто зазначити, що українці мігрували не лише до США. У Канаді вони освоювали нові землі в Манітобі, Альберті й Саскачевані, тоді як у країнах Південної Америки створювали сільськогосподарські колонії в умовах специфічного клімату [22, с.188]. Втім, життя на чужині було далеким від ідеалу: мовні труднощі, відмінності в культурі, недовіра й дискримінація з боку місцевого населення ускладнювали інтеграцію. Робота залишалася тяжкою, а заробітки – нижчими від очікуваних.

Попри всі виклики, українці зуміли організувати своє життя на новому місці. Вони створювали громади, засновували школи та культурні товариства, будували храми. Це сприяло збереженню мови, традицій та національної пам'яті. Завдяки їхнім зусиллям перші громади перетворилися на осередки українського життя в Америці, що згодом стали фундаментом потужної діаспори.

Перша хвиля української еміграції – це історія не лише про труднощі й виклики, а й про силу духу, здатність пристосовуватися та водночас зберігати власну ідентичність. Вихідці з України зробили вагомий внесок у розвиток нових батьківщин і водночас залишили по собі спадщину, яку й сьогодні продовжують плекати їхні нащадки [30].

Друга хвиля української еміграції, що розгорнулася в проміжку між Першою та Другою світовими війнами, була обумовлена не лише економічними негараздами, а й глибокими політичними причинами. Якщо на початку ХХ століття українці виїжджали переважно через прагнення поліпшити свій матеріальний стан, то тепер рушійною силою виступили репресії радянської влади проти інтелігенції, діячів національно-визвольного руху, військових та політиків. Для багатьох єдиною можливістю уникнути переслідувань і зберегти життя стало вимушене переселення за кордон. Місцем їхнього політичного притулку ставали Сполучені Штати Америки, Канада, а також країни Західної Європи, такі як Франція чи Німеччина[56].

Ситуацію ускладнювали жорсткі імміграційні закони. У США діяв Закон Джонсона-Ріда 1924 року, що регламентував імміграцію та натуралізацію. Він установлював квоту в 2% національного походження для кожної держави, що обмежувало кількість віз для в'їзду в країну[56]. Внаслідок таких обмежень значна частина українців була змушена переорієнтовуватися на Канаду, Південну Америку та країни Західної Європи, де умови для імміграції були більш доступними.

Особливо трагічним чинником цього періоду став Голодомор 1932–1933 років, спричинений сталінською політикою. Українські громади за кордоном, зокрема у США, намагалися організувати гуманітарну допомогу співвітчизникам, проте радянська влада категорично блокувала будь-які ініціативи. Це ще більше посилювало відчуття безпорадності серед діаспори, яка не мала можливості врятувати своїх рідних в Україні[56].

Головні причини еміграції можна окреслити у кількох напрямках:

– Політичні репресії. Після встановлення радянського режиму українці, що брали активну участь у боротьбі за незалежність, піддавалися арештам, засланням та розстрілам. Для багатьох єдиним виходом була втеча за кордон.

– Соціальні зрушення. Події революції та громадянської війни кардинально зруйнували традиційний спосіб життя. Відсутність стабільності підштовхувала людей до пошуку кращої долі.

– Економічні труднощі. Наслідки воєн і політичних змін призвели до занепаду промисловості та сільського господарства, високого рівня безробіття й голоду. У цих умовах еміграція часто була єдиною можливістю забезпечити виживання сім'ї [56].

Країнами, які приймали найбільше українських переселенців, стали:

– Канада. Тут, особливо у західних провінціях, сформувалися значні громади. Українці працювали в аграрному секторі та на промислових підприємствах, активно інтегруючись у місцеву економіку.

– США. Попри обмежувальні закони, українські емігранти зосереджувалися в містах Східного узбережжя – Нью-Йорку, Філадельфії, Чикаго, де створювали свої осередки та організації.

– Західна Європа. Частина переселенців прямувала до Німеччини, Франції та Чехословаччини, де вони знаходили можливість для тимчасової або постійної роботи.

У нових країнах проживання українці другої хвилі не лише намагалися адаптуватися до умов життя, а й активно розвивали власні громади. Вони засновували культурні та освітні установи, відкривали церкви, створювали видавництва. Це дозволяло підтримувати мову, традиції та передавати національні цінності дітям і онукам.

Друга хвиля еміграції стала одним із найбільш драматичних етапів у новітній історії України. Тисячі людей були змушені залишити рідні домівки, аби врятуватися від політичних переслідувань, голоду та економічних негараздів. Однак, навіть у вимушеному вигнанні українці зуміли зберегти

свою ідентичність, сприяли розвитку потужної діаспори та зробили вагомий внесок у культурне й політичне життя країн поселення.

Друга світова війна лише посилила масштаби цього явища: фронтові дії, окупація, репресії й нові хвилі голоду змусили мільйони українців шукати прихистку за межами батьківщини. Для багатьох це було єдиним шансом врятувати життя й водночас можливістю донести до світу правду про трагедії, які переживав український народ [56].

Третя хвиля української еміграції виникла після закінчення Другої світової війни та була зумовлена як воєнними подіями, так і подальшою радянською окупацією українських земель. У цей період близько 3 млн вихідців з України опинилися на території країн Західної Європи. Серед них були військовополонені Червоної армії, колишні в'язні нацистських концтаборів, а також примусово вивезені на роботи до Німеччини й Австрії оstarбайтери. У 1948 році Конгрес США ухвалив закон про переміщених осіб, що відкрило шлях для масового переселення біженців. Завдяки цьому рішенням більшість українців третьої хвилі прибули до Сполучених Штатів у 1947–1951 роках [57, с.68].

Серед них переважали вимушені переселенці та біженці, тоді як частка трудових мігрантів була незначною. Ця хвиля вирізнялася високим освітнім рівнем: серед новоприбулих налічувалося близько 2 тис. студентів, 1,2 тис. викладачів і вчених, 400 інженерів, 350 юристів та 300 лікарів. Багато хто з них залишив рідну країну ще у воєнні роки, розглядаючи США чи Канаду як тимчасове місце проживання, однак значна частина вже не повернулася на батьківщину [57].

Чимало мігрантів певний час перебували в таборах для переміщених осіб та військовополонених у Німеччині, Австрії, Великій Британії чи Бельгії. Загалом після війни на територію США переселилося приблизно 100 тис. українських біженців [57]. Високий рівень інтелектуального потенціалу дозволив саме цій хвилі започаткувати активне громадське, культурне, політичне та релігійне життя в середовищі української діаспори. Статистика

рівня освіти підтверджує ці процеси: 54,54 % мігрантів мали початкову освіту, 9 % здобули спеціальну, а 4,12 % володіли вищою освітою [57].

Упродовж другої половини ХХ століття відбувалася поступова інтеграція українців у американське суспільство, а розподіл за сферами зайнятості майже повністю відповідав загальним тенденціям у США. Особливо це стосувалося покоління, що вже народилося на території Америки. Так, у 1970 році серед чоловіків українського походження 15,0 % працювали у категорії «юристи, вчителі, лікарі», 8,5 % обіймали посади «управлінців індустрії», 24,9 % належали до групи «службовців індустріальної сфери», 22,7 % становили «кваліфіковані робітники», а 7,7 % працювали у «сфері обслуговування». Водночас у категорії «прислуги» українців-чоловіків не зафіксовано, а серед жінок-українок цей показник складав лише 1,7 % [57].

Адаптації переселенців сприяли різні соціальні програми: їх навчали англійської мови, надавали можливості працевлаштування, що допомагало швидше влитися в американське суспільство та зайняти гідне місце в економічному й культурному житті нової країни

Наприкінці 1980-х років стартувала так звана четверта хвиля еміграції з України до Сполучених Штатів Америки. Першими серед неї були кілька тисяч вихідців з України, які виїхали через Польщу. Під час «перебудови» ситуація сприяла тому, що чимало українців, скориставшись нагодою відвідати своїх рідних у США, приймали рішення залишитися там назавжди. На відміну від «третьої хвилі», яка мала переважно політичне підґрунтя, новий етап переселення був майже цілковито обумовлений економічними проблемами на батьківщині. Це визначило і пріоритети новоприбулих мігрантів: вони прагнули заробити, забезпечити себе та свої сім'ї, допомогти рідним в Україні, а не включатися активно у політичні чи громадські процеси діаспори. Через такі відмінності між мотивами і цілями «старих» та «нових» іммігрантів нерідко виникали труднощі у взаєморозумінні та співпраці між ними.

Одним із найбільш відчутних наслідків «четвертої хвилі» став мовний фактор. Відомий дослідник, професор Олег Воловина, наголосив на цікавому соціологічному явищі: українська етнічна група у США виявилася унікальною тим, що значна її частина не користувалася українською мовою у повсякденному житті. Якщо брати попередні хвилі еміграції, то статистика демонструвала такий розподіл: 62,1 % становили російськомовні, і лише 27,9 % були україномовними. Без притоку нових іммігрантів україномовний сегмент міг би практично зникнути зі США [34].

Ще до Другої світової війни більшість українських переселенців (98 %) проживала на північному сході Сполучених Штатів, при цьому майже три чверті зосередилися в Пенсільванії. Згодом, у міжвоєнний період, чисельність українців у цьому штаті поступово скоротилася, тоді як у Нью-Йорку та Нью-Джерсі громади почали швидко зростати. Особливо помітним став осередок у Нью-Йорку. Також виникли значні поселення українців в Огайо та Іллінойсі.

Новий імпульс для розширення української громади в США надав американський закон про імміграцію 1990 року. Він істотно підняв квоти на легальне переселення (крім випадків із біженцями): у 1990-х рр. ця межа становила 700 тисяч осіб щороку, а після 1995 року – 675 тисяч. Важливим нововведенням стала також програма диверсифікаційних віз, більш відома як «Green Card Lottery», яка щорічно дозволяла приблизно 55 тисячам осіб отримати право на проживання у США через лотерею[34].

Розпад Радянського Союзу та перші роки незалежності України супроводжувалися глибокою економічною кризою, високим рівнем безробіття та нестабільністю політичної системи. У 1994 році Україну включили до списку країн-учасниць «грін-кард лотереї». Це значною мірою визначило контингент четвертої хвилі української еміграції, оскільки багато хто з майбутніх переселенців отримав саме такі візи. Крім цього, істотною була й міграція за іншими каналами: возз'єднання з родинами, навчання у

вищих навчальних закладах, робочі контракти або туристичні візи, після яких деякі залишалися нелегально.

Активний потік переселення з України до Сполучених Штатів тривав приблизно до 2005 року, а згодом темпи поступово почали знижуватися. Таким чином, четверта хвиля еміграції мала свої особливості, пов'язані передусім з економічними чинниками, специфічним впливом на мовну ситуацію в діаспорі та новими можливостями, відкритими завдяки американському законодавству [34]. У 2014 році, після анексії Криму та початку російсько-української війни, розпочалася п'ята хвиля еміграції українців до США, яка набула найбільшого розмаху після 2022 року і триває дотепер.

Масові переселення були зумовлені бойовими діями, руйнуванням житла та інфраструктури, а також прямою загрозою життю мирного населення. За даними Організації Об'єднаних Націй, після повномасштабного вторгнення понад 6 мільйонів людей залишили територію України, шукаючи безпеки передусім у Польщі, Німеччині, Чехії, Канаді та інших країнах. Вимушена еміграція супроводжується рядом викликів для держави. Насамперед це демографічний спад, адже скорочення чисельності працездатного населення та низька народжуваність посилюють кризові тенденції.

Не менш проблемним є «витік мізків», оскільки серед тих, хто виїжджає, багато висококваліфікованих фахівців, які реалізують свої знання і навички в інших країнах. Важливим чинником стає й залежність економіки від грошових переказів трудових мігрантів: хоча вони підтримують українські родини, це формує небезпечну фінансову залежність від зовнішніх джерел [19]. Для подолання наслідків держава повинна вибудовувати комплексну стратегію – створювати нові робочі місця, розвивати економіку, підтримувати малий і середній бізнес, а також зосередитися на роботі з діаспорою, яка здатна стати надійним партнером у культурних і економічних зв'язках. Важливо забезпечити умови для

реінтеграції тих громадян, які повертаються, адже їхній досвід та ресурси можуть стати рушійною силою у відновленні та розвитку країни.

1.2. Формування інституцій та організацій української діаспори

Українська міграція до Сполучених Штатів почалася ще в другій половині XIX століття, коли значна кількість селян із західних регіонів України шукала економічних можливостей та кращих умов життя. Перші українські громади виникали переважно в промислових регіонах, таких як: Пенсильванія, Нью-Йорк, Чикаго та Детройт, де існувала велика потреба в робочій силі для шахт, фабрик і заводів [1, с.64].

На цьому етапі організаційна діяльність українців була орієнтована на підтримку взаємодопомоги, збереження релігійних традицій і культурної ідентичності, а також на захист від соціальної та економічної дискримінації. Саме в цей період виникли перші українські православні та греко-католицькі парафії, які стали центрами духовного і культурного життя громад.

З початку XX століття українська діаспора почала активно формувати власні організації, орієнтовані не лише на релігійні, але й на культурні, освітні та політичні потреби. Однією з перших таких організацій стала «Українська Національна Рада Америки», яка об'єднувала представників різних громад для координації діяльності та захисту інтересів українців у США. Значну роль у становленні організаційної структури відіграли культурні та освітні товариства, серед яких виділялися: «Український народний союз», «Союз Українок Америки» та численні молодіжні організації [6, с.253]. Ці структури займалися виданням газет, організацією бібліотек і шкіл української мови, підтримкою літературних і театральних гуртків, що дозволяло українцям зберегти національну ідентичність та передати її наступним поколінням.

Особливе значення в історії української діаспори має період між двома світовими війнами. У цей час відбувся процес консолідації організацій та

формування потужних мереж, здатних координувати діяльність численних громад. Важливою подією стало створення Українського конгресового комітету Америки (далі – УККА) у 1940 році, який об'єднав понад сотню українських організацій по всій країні та став ключовим координаційним центром. УККА займався політичним лобіюванням інтересів України, організацією культурних і освітніх програм, а також допомогою українським біженцям після Другої світової війни. Його діяльність стала прикладом ефективного поєднання культурних, освітніх та політичних цілей у рамках єдиної організаційної системи [8].

Після Другої світової війни у США прибуло значне число українських біженців, серед яких були як інтелектуали, так і політичні діячі, що рятувалися від радянських репресій. Цей потік мігрантів став поштовхом до створення нових інституцій і зміцнення вже існуючих. Було активізовано діяльність громадських організацій, таких як: Українсько-Американський конгрес, Союз Українців Америки, Наукове товариство імені Т. Шевченка в Америці, які займалися як культурно-просвітницькою роботою, так і політичним лобіюванням [8]. Велика увага приділялася освіті: відкривалися недільні школи української мови, організовувалися літні табори для дітей українських емігрантів, що сприяло формуванню нового покоління, свідомого своєї національної ідентичності.

Становлення української діаспори у другій половині ХХ століття було нерозривно пов'язане з процесами політичної мобілізації. Американські українці активно долучалися до діяльності Конгресу США через лобіювання законопроектів, спрямованих на підтримку України та українських біженців. Значну роль у цьому відігравали організації УККА та Союз Українок Америки, які формували стратегії впливу на політичні кола США та співпрацювали з американськими конгресменами для захисту прав українських громад у країні та за її межами.

Після здобуття Україною незалежності у 1991 році українська діаспора у США вступила в нову фазу організаційного розвитку. Громади почали

активно співпрацювати з державними органами України, сприяючи розвитку дипломатичних, культурних та економічних зв'язків. Було створено численні благодійні фонди та неурядові організації, серед яких слід виділити Український фонд «Відродження», спрямований на підтримку гуманітарних, культурних і освітніх проєктів в Україні. Особливу увагу приділяли формуванню українських навчальних центрів і шкіл у США, створенню медійних платформ та проведенню культурних заходів, які зміцнюють національну ідентичність українців за кордоном [16].

Новітній етап розвитку української діаспори у США пов'язаний із подіями 2014 року та після 2022 року, коли розпочалася п'ята велика хвиля еміграції. Масовий наплив українців, змушених залишити країну через російську агресію та війну, поставив перед діаспорою нові завдання. Організації, такі як: Українська федерація Америки, УККА, Союз Українок Америки та численні благодійні фонди, активно займаються підтримкою переселенців, забезпеченням гуманітарної допомоги та інтеграцією нових членів у громади. Водночас вони зберігають увагу до культурної і освітньої діяльності: відкриваються нові недільні школи, проводяться літні мовні табори, організуються виставки, театральні постановки та літературні вечори [19].

Сучасні інституції української діаспори відзначаються високим рівнем організаційної зрілості та здатністю до координації широкого спектра діяльності. Вони об'єднують громади різного масштабу – від локальних парафій та культурних центрів до загальноамериканських організацій, здатних впливати на політичні процеси США. Завдяки цьому діаспора ефективно взаємодіє як з українською державою, так і з американськими урядовими і громадськими структурами, просуваючи інтереси України та сприяючи міжнародному визнанню її незалежності та територіальної цілісності.

Особливу роль у сучасному розвитку відіграють молодіжні організації та освітні ініціативи, які готують нове покоління активних українців, здатних

брати участь у громадському житті США та підтримувати культурні та економічні зв'язки з Україною. Приклади таких організацій включають Українську молодіжну федерацію Америки, студентські клуби при університетах та численні волонтерські спільноти, що активно працюють у гуманітарній та інформаційній сферах [19].

Таким чином, формування інституцій та організацій української діаспори в США відображає тривалий історичний процес, у якому поєднані культурна ідентичність, освіта, політична активність та гуманітарна діяльність. Від перших парафій та культурних товариств XIX століття до сучасних структур, здатних координувати активність сотень тисяч українців по всій країні, діаспора демонструє здатність до адаптації та мобілізації ресурсів у відповідь на виклики часу. Її діяльність не лише забезпечує підтримку українців у США, а й виступає важливим чинником міжнародної підтримки України, сприяє зміцненню українсько-американських відносин і формуванню позитивного іміджу нашої держави у світі.

1.3. Соціально-культурна інтеграція українців у американське суспільство

Українська діаспора у Сполучених Штатах Америки є однією з найбільш організованих та активних етнічних спільнот, що протягом понад століття формує власну соціально-культурну ідентичність у рамках американського суспільства. Інтеграція українців у США проявляється не лише у їхньому економічному або професійному житті, а насамперед через розвиток освітніх, культурних, релігійних та громадських інституцій, які забезпечують взаємодію з більш широким американським контекстом.

Соціально-культурна інтеграція включає процеси адаптації до норм і цінностей приймаючого суспільства, водночас підтримуючи етнічну самобутність та передаючи її наступним поколінням. Цей подвійний процес –

адаптація і збереження – є ключовим для розуміння ролі українців у багатокультурному середовищі США [6, с.258].

Одним із найважливіших інструментів інтеграції є освітні ініціативи українських громад. Вони охоплюють як суботні школи та культурні програми для дітей, так і освітні курси для дорослих, що включають вивчення української мови, літератури, історії та мистецтва. Завдяки таким програмам зберігається зв'язок між поколіннями, а молодь здобуває навички двомовності, що одночасно полегшує інтеграцію в американське суспільство і зміцнює національну ідентичність. Українські освітні центри, наприклад, Українська школа при Українському культурному центрі в Нью-Йорку чи Українська суботня школа у Чикаго, стають осередками культурного життя громад та платформою для міжетнічного діалогу [29, с.25].

Культурна діяльність є ще одним важливим аспектом інтеграції. Українські громади активно організовують фестивалі, виставки, театральні постановки, музичні концерти та літературні читання, що сприяє взаємопроникненню культур. Такі заходи не лише дозволяють українцям підтримувати власні традиції, а й відкривають американському суспільству багатство української культури. Особливо важливими є міжнародні культурні проекти, у яких українські митці беруть участь спільно з представниками інших етнічних груп, створюючи умови для міжкультурного порозуміння та розвитку толерантності.

Релігійні інституції грають стратегічну роль у соціально-культурній інтеграції. Українські церкви, зокрема греко-католицькі та православні, виконують не лише духовну функцію, а й стають центрами соціальної взаємодії. Вони організовують благодійні акції, освітні програми, культурні зустрічі та святкування національних свят. Через релігійну спільноту українці знаходять соціальну підтримку, інформаційний ресурс і можливість налагодження контактів як усередині громади, так і з більш широким американським суспільством [36, с.11].

Соціальна інтеграція українців у США також проявляється у громадській та політичній активності. Представники діаспори беруть участь у діяльності місцевих і національних громадських організацій, волонтерських проєктах та освітніх ініціативах. Відомі організації, такі як: Ukrainian Congress Committee of America (UCCA) та Ukrainian American Coordinating Council (UACC), сприяють формуванню позитивного образу України, забезпечують участь українців у політичних процесах та лобіюють інтереси української громади на різних рівнях[18].

Молодь відіграє особливу роль у соціально-культурній інтеграції. Вона виступає своєрідним мостом між традиціями старших поколінь та сучасними американськими практиками, що дозволяє поєднувати збереження національної ідентичності з успішною адаптацією до нового середовища. Молоді українці активно залучаються до волонтерства, мистецьких і культурних проєктів, громадських ініціатив, що сприяє їхній соціалізації та формуванню активної громадянської позиції.

Інтеграція також проявляється у трудовій діяльності. Українці успішно працюють у різних сферах американської економіки, поєднуючи власний професійний досвід із можливостями, які надає суспільство. Висока освіченість українських мігрантів, їхня активна участь у професійних спільнотах та готовність до співпраці з американськими колегами сприяють економічній інтеграції та одночасно підтримують авторитет української діаспори як активного і продуктивного учасника суспільного життя [18].

Процес інтеграції неможливо розглядати без врахування викликів, з якими стикаються українці. Це, зокрема, необхідність адаптації до американських соціальних норм, двомовність, міжпоколінні конфлікти у культурних уподобаннях та балансування між збереженням національної самобутності і бажанням стати частиною американського середовища. Водночас подолання цих викликів сприяє формуванню стійких соціально-культурних механізмів, що дозволяють українській діаспорі зберігати активну громадську роль і культурну присутність у США.

РОЗДІЛ II

ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИН

2.1. Лобістська діяльність українських організацій у США

Історико-теоретичні засади дослідження лобізму є фундаментом для розуміння цього явища у політичній практиці. Вони охоплюють аналіз його походження та еволюції, розгляд різноманітних теоретичних підходів до тлумачення поняття, а також дослідження практичних прикладів і оцінку їхнього впливу на суспільство. Така методологічна база дозволяє науковцям глибше осмислити природу лобізму та його роль у сучасних політичних системах.

Більшість дослідників зазначають, що до початку ХХ століття лобізм був тісно пов'язаний із корупційними практиками, ґрунтувався на особистих зв'язках та фаворитизмі і не мав професійного характеру [4, с.457]. На початку ХІХ століття у США термін «лобі» набув чітко політичного значення. Так, четвертий президент США Джеймс Медісон вживав його для позначення груп громадян, які об'єднувалися за спільними інтересами та протиставляли їх інтересам інших груп.

Вперше в офіційних документах Конгресу США слово «лобі» з'явилося у 1808 році, застосовуючись до осіб, які намагалися впливати на законодавців поза межами парламенту. Упродовж наступних десятиліть під поняттям «лобі» переважно розуміли тих, хто представляв інтереси громадян у Конгресі та законодавчих органах окремих штатів [11, с.180].

За твердженням А. Трофименка, у 1862 році в США виник термін «лобіювання» (lobbying), який походив від слова «лобі», у 1863 році – «лобіст» (lobbyist), а в 1883 році – «лобізм» (lobbyism). Вони використовувалися для опису різноманітних корупційних практик та учасників цих процесів протягом другої половини ХІХ століття [35, с.228].

Слід зазначити, що науковий інтерес до лобізму у XIX столітті був мінімальним.

На думку Д. Виговського, вплив лобізму на сучасну політичну арену не зменшується, а навпаки – щороку зростає [7, с.44]. Лобізм набуває масового характеру, формуються спеціалізовані лобістські індустрії, а деякі кампанії набувають рис соціальних рухів. Лобістська діяльність і політичні комунікації у її межах відображають застосування різноманітних комунікаційних засобів між лобістами та органами влади. Основний сенс лобізму полягає у впливі та досягненні домовленостей, що підкреслюється навіть у юридичній практиці: у законодавчих актах США з'являється поняття «лобістські комунікації».

Попри це, у повсякденному розумінні термін «лобізм» часто має негативний відтінок, асоціюючись із корупційними схемами або купівлею голосів. Водночас у позитивному аспекті лобізм можна розглядати як важливий механізм демократичного суспільства, що забезпечує представництво різних групових інтересів. Лобізм тісно пов'язаний із політичною владою, при цьому його активність зростає пропорційно рівню впливу суб'єктів. Він стає значущим там, де існує соціальна різноманітність та розвинуті механізми політичного плюралізму [14].

На сьогодні немає точних відомостей про те, чи могли б органи влади приймати рішення без участі зацікавлених груп. Також важко уявити, що великі економічні суб'єкти не прагнули б впливати на державні рішення для реалізації власних завдань. Зростання ролі лобізму трансформує демократію, орієнтуючи її на представництво інтересів, адже з'являються нові, потужні актори політичного процесу, які здійснюють прямий вплив на органи влади.

Дослідження сутності лобізму спирається на теорію груп інтересів, яку було запропоновано ще у XVIII–XIX століттях. Тоді розвиток демократичних інститутів у Європі та США виявив складність політичних процесів та необхідність врахування впливу різних суспільних сил. Проблема

об'єктивності політики і збалансованості інтересів залишається ключовою, особливо у контексті законотворчої діяльності.

Багато авторів пов'язують поширення терміну «лобізм» із практикою зустрічей у «вестибюлі готелю Віллард» у Вашингтоні наприкінці XVIII – на початку XIX століття. Там лобісти особисто спілкувалися з конгресменами, презентуючи свої позиції щодо законопроектів. Цей період можна розглядати як початок професійного лобіювання, формування спеціалізованого інституту посередників, які представляли інтереси різних груп. Лобізм став важливим механізмом прийняття рішень і чинником розвитку плюралістичної демократії [31, с.453].

Одним із перших системних досліджень лобізму є книга Едуарда Бернейза «Кристалізація громадської думки», опублікована у США у 1923 році. Вона витримала численні перевидання й вважається класичним посібником з PR-технологій та окремих аспектів лобістської діяльності [49, с.114].

Сучасні підходи до аналізу лобізму базуються на теорії груп інтересів, або теорії «зацікавлених груп». Вона заклала основу для розвитку таких дисциплін, як політична психологія, політичний менеджмент і політичне управління. Артур Бентлі став одним із піонерів, які розглядали політичний процес як взаємодію груп, що шукають консенсус [11]. У праці «Процес управління: до вивчення соціальних тисків» Бентлі показав, що політичні рішення виникають як результат компромісу між різними групами, що взаємодіють між собою та з урядом. Його ідеї стали основою для подальших досліджень лобістської діяльності у 20–40-х роках [11].

Подальший розвиток концепції груп інтересів пов'язаний із роботою Девіда Трумена, зокрема його книгою 1951 року «Процес управління. Політичні інтереси та думки» [35, с.233]. Трумен вважав, що прості групи, які висувають вимоги через державні структури, перетворюються на політичні групи. Вони використовують ресурси держави для досягнення цілей, а конкуренція між ними сприяє стабілізації політичної системи.

Подальші дослідження груп інтересів проводили Девід Рісмен, який досліджував «вето-групи» з правом блокування дій інших груп, Гармон Цейглер, що розглядав групи як формальні організації, які впливають на політичний процес та Роберт Даль, який у моделі поліархії підкреслював, що політичні рішення виникають через компроміс між численними групами, а не тільки через офіційні державні інститути.

Лобізм у широкому сенсі може розглядатися як «advocacy» – активний захист поглядів і інтересів, який охоплює взаємодію не лише з державними органами, а й з комерційними та громадськими структурами [49, с.117]. У вузькому розумінні його визначають як «професійну взаємодію представників недержавних організацій із державними органами та органами місцевого самоврядування для сприяння ухваленню або блокуванню певних рішень» [4, с.549].

З правової точки зору лобізм трактують як систему норм, що регулює вплив учасників на державні органи для реалізації власних інтересів, або як інститут сучасного правового життя, який дозволяє захищати права й інтереси на всіх рівнях влади законними методами [7, с.44].

Таким чином, лобізм можна розглядати двояко: як суспільно-політичне явище та як професійну діяльність із впливу на владу для задоволення інтересів конкретних груп. Це дозволяє відокремити широкий соціальний аспект лобізму від його вузького професійного застосування в політичній практиці.

У сучасному політичному середовищі лобізм виступає ключовим інструментом комунікації між суспільством та державними органами, і його термін активно застосовується у дискусіях як вітчизняних, так і зарубіжних політологів, експертів та посадових осіб. Лобізм є багатовимірним явищем і має різні трактування. У широкому сенсі під лобізмом розуміють діяльність окремих громадян, громадських об'єднань, бізнес-структур, корпоративних та політичних груп, спрямовану на вплив на державні органи з метою захисту або просування власних інтересів.

Деякі науковці надають перевагу більш вузькому визначенню лобізму, вказуючи на те, що надто широке трактування не враховує специфічних рис цього процесу і може слугувати прикриттям для просування приватних інтересів під виглядом політичної діяльності. Крім того, існує значна кількість концептуальних підходів, які вивчають лобізм як складову політичної культури. Вони спираються на теорії демократизації, трансформаційних змін влади, розвиток громадянського суспільства, плюралізму груп та їх легітимності, а також теорії конкуренції та прийняття рішень. Науковий прогрес дозволив уточнити термінологію та визначення явищ, пов'язаних із лобізмом [14].

У більшості досліджень лобізм розглядається як вплив на державні органи через політичний діалог задля захисту інтересів різних соціальних груп. Водночас українські наукові джерела часто фокусуються на ролі самих органів влади у лобістському процесі, що є певним обмеженням, адже лобіювання охоплює весь публічний сектор, включно з органами публічної влади як суб'єктами взаємодії.

Лобізм характеризується певними особливостями: законністю, конкурентним характером, вертикальною структурою комунікацій, суспільною значущістю ініціатив, незалежністю суб'єктів від об'єктів лобіювання, спрямованістю на зміну правил та використанням методів переконання. Законна лобістська діяльність передбачає дотримання чинного законодавства, навіть якщо комунікації відбуваються непрозоро. Порушення закону під час лобіювання вже кваліфікується як корупційна дія. Групи інтересів конкурують за ресурси, ліцензії, гранти, а влада виступає нейтральним арбітром у цих процесах.

До ключових елементів лобізму належать суб'єкти та об'єкти впливу, а також предмет і мета діяльності [4, с.549]. Сучасний лобізм часто представляє собою мережу організованих структур – фірм, агентств або груп, що працюють у законодавчій та урядовій сфері. Вони впливають на представників цих органів за допомогою різних методів, від переконання до

фінансових стимулів, для прийняття управлінських рішень: підтримки або блокування законопроектів, отримання контрактів, субсидій тощо. Водночас існують варіанти визначень, що відрізняються лише оцінкою феномену.

Дослідники сходяться на думці, що лобіювання є формою впливу зацікавлених груп на процес прийняття рішень владою. Водночас тривають дискусії щодо визначення суб'єктів лобізму (групи інтересів або групи тиску), їхньої легітимності та відповідності моральним і правовим нормам, а також щодо того, чиї інтереси вони представляють – суспільства, замовника чи власні.

У свідомості громадян різних країн лобізм має дві основні конотації: нейтрально-позитивну та негативну. У позитивному аспекті він розглядається як нормальна демократична практика, що дозволяє представляти різні інтереси. У негативному – асоціюється з протекціонізмом, хабарництвом, купівлею голосів та просуванням вузьких інтересів на шкоду суспільству [11, с.183]. Позитивно сприйнятий лобізм забезпечує легітимний вплив на прийняття управлінських рішень і дозволяє враховувати інтереси різних соціальних груп у демократичному процесі.

Негативне сприйняття лобізму пов'язане з використанням сумнівних методів, включаючи незаконний тиск на представників влади, хабарництво та корупцію, що спрямоване на ухвалення рішень на користь конкретних груп чи осіб [14]. Такі випадки формують стереотипне уявлення про лобізм як про інструмент приватної вигоди, що може ігнорувати потреби інших учасників суспільних процесів.

У сучасному політичному середовищі лобізм виступає ключовим інструментом комунікації між суспільством та державними органами, і його термін активно застосовується у дискусіях як вітчизняних, так і зарубіжних політологів, експертів та посадових осіб. Лобізм є багатовимірним явищем і має різні трактування. У широкому сенсі під лобізмом розуміють діяльність окремих громадян, громадських об'єднань, бізнес-структур, корпоративних

та політичних груп, спрямовану на вплив на державні органи з метою захисту або просування власних інтересів.

Деякі науковці надають перевагу більш вузькому визначенню лобізму, вказуючи на те, що надто широке трактування не враховує специфічних рис цього процесу і може слугувати прикриттям для просування приватних інтересів під виглядом політичної діяльності. Крім того, існує значна кількість концептуальних підходів, які вивчають лобізм як складову політичної культури. Вони спираються на теорії демократизації, трансформаційних змін влади, розвиток громадянського суспільства, плюралізму груп та їх легітимності, а також теорії конкуренції та прийняття рішень. Науковий прогрес дозволив уточнити термінологію та визначення явищ, пов'язаних із лобізмом [35, с.233].

У більшості досліджень лобізм розглядається як вплив на державні органи через політичний діалог задля захисту інтересів різних соціальних груп. Водночас українські наукові джерела часто фокусуються на ролі самих органів влади у лобістському процесі, що є певним обмеженням, адже лобіювання охоплює весь публічний сектор, включно з органами публічної влади як суб'єктами взаємодії.

Лобізм характеризується певними особливостями: законністю, конкурентним характером, вертикальною структурою комунікацій, суспільною значущістю ініціатив, незалежністю суб'єктів від об'єктів лобіювання, спрямованістю на зміну правил та використанням методів переконання. Законна лобістська діяльність передбачає дотримання чинного законодавства, навіть якщо комунікації відбуваються непрозоро. Порушення закону під час лобіювання вже кваліфікується як корупційна дія. Групи інтересів конкурують за ресурси, ліцензії, гранти, а влада виступає нейтральним арбітром у цих процесах.

До ключових елементів лобізму належать суб'єкти та об'єкти впливу, а також предмет і мета діяльності [49, с.120]. Сучасний лобізм часто представляє собою мережу організованих структур – фірм, агентств або груп,

що працюють у законодавчій та урядовій сфері. Вони впливають на представників цих органів за допомогою різних методів, від переконання до фінансових стимулів, для прийняття управлінських рішень: підтримки або блокування законопроектів, отримання контрактів, субсидій тощо. Водночас існують варіанти визначень, що відрізняються лише оцінкою феномену.

Дослідники сходяться на думці, що лобіювання є формою впливу зацікавлених груп на процес прийняття рішень владою. Водночас тривають дискусії щодо визначення суб'єктів лобізму (групи інтересів або групи тиску), їхньої легітимності та відповідності моральним і правовим нормам, а також щодо того, чиї інтереси вони представляють – суспільства, замовника чи власні.

У свідомості громадян різних країн лобізм має дві основні конотації: нейтрально-позитивну та негативну. У позитивному аспекті він розглядається як нормальна демократична практика, що дозволяє представляти різні інтереси. У негативному – асоціюється з протекціонізмом, хабарництвом, купівлею голосів та просуванням вузьких інтересів на шкоду суспільству [14]. Позитивно сприйнятий лобізм забезпечує легітимний вплив на прийняття управлінських рішень і дозволяє враховувати інтереси різних соціальних груп у демократичному процесі.

Негативне сприйняття лобізму пов'язане з використанням сумнівних методів, включаючи незаконний тиск на представників влади, хабарництво та корупцію, що спрямоване на ухвалення рішень на користь конкретних груп чи осіб [35, с.234]. Такі випадки формують стереотипне уявлення про лобізм як про інструмент приватної вигоди, що може ігнорувати потреби інших учасників суспільних процесів. Лобістська діяльність, так само як і просування інтересів приватних осіб, є сформованою та інституціоналізованою системою.

Лобістська діяльність українських організацій у Сполучених Штатах Америки є важливим елементом трансатлантичних політичних та громадських зв'язків, що формує вплив української громади на американські

законодавчі та виконавчі інституції. Українські організації застосовують широкий спектр методів, від політичного консультування та адвокації до організації культурних і освітніх заходів, які підтримують імідж України та просувають інтереси діаспори на різних рівнях.

Серед основних гравців лобістської діяльності української діаспори варто виділити: Ukrainian Congress Committee of America, Ukrainian American Coordinating Council та American Ukrainian Youth Association. Ці об'єднання відіграють ключову роль у формуванні політичної позиції українців у США та здійснюють постійний контакт із членами Конгресу, урядових структур і адміністративних агентств. Вони систематично подають аналітичні матеріали, проводять брифінги та конференції, організують зустрічі з представниками влади, спрямовані на просування законодавчих ініціатив, що стосуються України та української громади[39, с.184].

Лобістська діяльність цих організацій базується на декількох принципах. Перший – законність, тобто всі дії здійснюються у межах американського законодавства, включно із Законом про лобіювання (Lobbying Disclosure Act). Другий – цілеспрямованість, яка передбачає чітке визначення мети, об'єкта та суб'єктів лобіювання. Третій – прозорість та обґрунтованість, що проявляється у публічних звітах, аналітичних матеріалах та інформаційних кампаніях, які демонструють легітимний характер дій [44, с.32].

Суб'єктами лобізму виступають організації, що представляють інтереси української громади, окремі активісти та експертні групи, які мають глибокі знання у сфері міжнародних відносин, законодавчої діяльності США та специфіки української проблематики. Об'єктами впливу є члени Конгресу, Сенату, виконавчої влади та федеральні агентства. Лобістська діяльність охоплює такі напрямки, як: підтримка законодавчих ініціатив, спрямованих на захист прав українців у США, просування програм допомоги Україні, розвиток культурного та освітнього співробітництва, а також формування

позитивного іміджу України серед американських політиків і громадськості [50, с.144].

Важливо відзначити, що лобістська діяльність українських організацій у США має структурний характер. Вона включає постійні робочі групи, що моніторять законодавчі ініціативи Конгресу та визначають, які питання потребують втручання. Крім того, українські організації активно використовують міжетнічні та міжурядові платформи для координації з іншими національними діаспорами, що підсилює їхній вплив. Такі коаліції дозволяють підвищити ефективність адвокаційних кампаній, об'єднуючи ресурси та досвід декількох громадських структур.

У сучасній практиці українські лобісти застосовують як традиційні методи впливу, наприклад, прями зустрічі, листування та участь у слуханнях у Конгресі, так і інноваційні стратегії, включно з інформаційними кампаніями, соціальними мережами, петиціями та аналітичними дослідженнями для формування громадської думки. Ці методи дозволяють комплексно підходити до лобіювання, одночасно впливаючи на законодавців та широку аудиторію [15, с.378].

Українські організації в США ефективно поєднують внутрішню координацію та зовнішню взаємодію з урядовими структурами, що підвищує ймовірність досягнення поставлених цілей. Лобісти виступають посередниками між українською громадою і політичними інституціями, забезпечуючи легітимність впливу та сприяючи демократичному процесу.

У контексті української діаспори важливу роль відіграє дотримання етичних норм. Лобістська діяльність здійснюється таким чином, щоб уникати практик корупції, підкупу або незаконного тиску. Будь-які дії, які порушують законодавство США, не розглядаються як лобізм, а кваліфікуються як порушення закону. Завдяки цьому українські організації здобувають довіру серед законодавців і американської громадськості [23, с.159].

На сьогодні українські лобісти активно працюють над формуванням політичної підтримки для України у питаннях безпеки, економічної

допомоги, культурної співпраці та освіти. Вони беруть участь у розробці законопроектів, ініціативах щодо надання фінансової та гуманітарної підтримки, організують круглі столи та конференції за участю членів Конгресу і експертів. Такі заходи дозволяють не лише просувати інтереси української громади, а й зміцнювати двосторонні відносини між США та Україною.

Таким чином, лобістська діяльність українських організацій у США є системним, законним і багаторівневим процесом, який поєднує захист інтересів української громади, просування національних інтересів України та формування позитивного іміджу країни. Вона включає координацію суб'єктів лобізму, стратегічне планування, застосування сучасних інформаційних методів та дотримання етичних і правових норм. Ефективність цієї діяльності підтверджується стабільним політичним впливом українських організацій на американські законодавчі та виконавчі структури, а також високим рівнем довіри до діаспори серед американських політиків.

2.2. Вплив діаспори на формування американської зовнішньої політики щодо України

Сучасна активна участь української діаспори у підтримці зовнішньополітичного курсу України має глибоке історичне підґрунтя. Ще до моменту проголошення незалежності нашої держави представники численних українсько-американських організацій співпрацювали з друзями України у Конгресі США та з Комісією з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінською комісією).

Одразу після проголошення незалежності 24 серпня 1991 року Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) виступив із офіційним зверненням до уряду США, в якому закликав президента Дж. Буша та

американську адміністрацію надати безумовну підтримку демократичним силам України, сприяти встановленню прямих контактів, подоланню наслідків окупаційного минулого та утвердженню незалежності України серед демократичних держав світу.

Під час першого офіційного візиту Президента Л. Кравчука до США (5–11 травня 1992 р.) було закладено основу політичних і договірно-правових відносин між двома державами. У результаті зустрічей підписано заяву про розвиток американсько-українського партнерства, де наголошувалось, що обидві сторони прагнуть спільно захищати демократичні цінності. Також укладено «Угоду про торговельні відносини між Україною і США» та «Меморандум про взаєморозуміння між урядом України і урядом США» [2, с.56].

Одним із ключових питань початкового етапу відносин було набуття Україною без'ядерного статусу. 25 травня 1993 р. після консультацій у Держдепартаменті США О. Білорус зустрівся з лідерами провідних українських організацій у США – У. Дячуком, Є. Іванцівим, А. Лозинським, І. Олексиним, Т. Галло та О. Бараником. Представники діаспори дійшли висновку, що політика Вашингтона щодо України залишається обережною, а майбутнє двосторонніх відносин напряду залежить від ратифікації угод СТАРТ–1 і ДНЯЗ.

Зі зміною адміністрації у США в січні 1993 р. політика Б. Клінтона щодо України зазнала корекції, зокрема завдяки активній позиції американських українців. Під час візиту Президента Л. Кучми у 1994 році Б. Клінтон назвав його «посланцем наймолодшої незалежної держави Європи і представником найдавнішої нації світу». УАКР у зверненні до Кучми наголошував, що вважає своїм моральним обов'язком сприяти дружнім відносинам між Україною і США.

Подальшим етапом зближення стало підписання у листопаді 1994 року «Хартії українсько-американського партнерства, дружби і співробітництва», яка визнавала роль українців Америки у формуванні взаємин між державами.

Відмова України від ядерної зброї та приєднання до Договору про нерозповсюдження стали кроками, що зміцнили міжнародний авторитет нашої держави. Під час візиту Б. Клінтона у травні 1995 р. Україну було офіційно визнано країною з перехідною економікою [12].

Під час зустрічі міністра Г. Удовенка з американськими посадовцями у 1996 р. відносини України та США отримали статус «стратегічного партнерства». Посол Ю. Щербак пояснював цей термін як спільність стратегічних цілей при можливості існування різних поглядів. У тому ж році Україна стала третьою державою після Ізраїлю та Єгипту за обсягом американської фінансової допомоги.

Значну частку діяльності діаспори становила інформаційно-просвітницька робота – поширення правдивих відомостей про Україну англійською мовою, видання публікацій у ЗМІ та створення власних інформаційних центрів. Найактивнішими були УНІС (представництво УККА у Вашингтоні, засноване 1977 р.) та фундація «Україна–США», члени якої мали прямий контакт з урядовими колами США.

Кожні чотири роки у США відбуваються конгреси українців Америки. На XVII Конгресі (18 жовтня 1996 р.) Президент Л. Кучма відзначив вагому роль громади у зміцненні українсько-американських відносин. У Конгресі США діє КУК – група, покликана формувати позитивний імідж України та розширювати коло політичних союзників. Велику роль у його створенні відіграв УККА, зокрема М. Савків. До «Коаліції за безпеку та демократію в Україні» ввійшли фундація «Україна–США», УАКР, Вашингтонська група професіоналів, Українсько-американська ділова рада та інші організації [13].

На початку 2000-х діаспора активно просувала ідеї розширення партнерства. Після терактів 11 вересня 2001 р. Україна приєдналася до антитерористичної коаліції, надавши авіабази для потреб союзників. У цей період відбувалися зустрічі представників діаспори з американськими конгресменами та Держдепартаментом, де І. Гавдяк наголошував на стратегічному значенні України для Європи.

Для покращення іміджу України у 2002 р. організація «Наше місто» ініціювала проведення Днів Києва в Нью-Йорку, а делегація на чолі з О. Омельченком відкрила виставку «Ренесанс Києва». Після «справи кольчуг» (2002–2003 рр.) відносини між країнами дещо охололи, однак уже в 2004 р. почався новий етап співпраці – зокрема, у форматі міжпарламентських контактів. У квітні 2005 р. під час візиту Президента В. Ющенка до Вашингтона, організованого за активної участі УККА, відбулося його звернення до Конгресу США – виняткова честь для іноземного лідера. Того ж року УККА організував зустрічі Президента з американськими ЗМІ та українською громадою.

У 2005 р. відбувся і візит прем'єр-міністра Ю. Єханурова, головною темою якого були економічні відносини. Інформаційна діяльність української громади США сприяла формуванню адекватного уявлення про Україну в американських політичних колах. Як зазначив колишній конгресмен Д. Рітер, без УККА та «The Ukrainian Weekly» Конгрес не усвідомлював би, що Україна – не частина Росії. З 2005 р. УНІС проводить щорічні «Українські дні в Конгресі США», під час яких обговорюються питання збільшення допомоги, вступу України до НАТО, визнання Голодомору геноцидом.

У 2008 р. було підписано «Хартію про стратегічне партнерство та безпеку» між Україною та США, що закріпила особливий характер взаємин. Тоді ж сторони уклали два нових меморандуми. У Сенаті США ухвалено резолюцію S.Res. 439, яка підтримала прагнення України до членства в НАТО. УККА звернувся до СКУ із проханням мобілізувати громади країн-членів Альянсу [24].

Під час президентських перегонів 2008 р. і Б. Обама, і Дж. Маккейн висловили підтримку Україні. Після обрання Обами УККА ініціював зустрічі з новою адміністрацією, висловлюючи занепокоєння «перезавантаженням» відносин США-Росія. У 2010–2011 рр. тривав діалог про роль України у забезпеченні стабільності в Європі. КУК і УНІС організовували брифінги та

конференції з участю американських посадовців. Обговорювалися питання стратегічного партнерства, демократії та енергетичної безпеки.

Вагомою складовою співпраці стала ядерна безпека. США профінансували низку проектів із модернізації Чорнобильського укриття, надавши понад 360 млн дол. У 2011 р. з нагоди 20-річчя незалежності України у Конгресі США відбулася урочиста церемонія, де нагороди імені М. Грушевського отримали сенатори Р. Лугар, С. Левін, М. Каптур та дипломат Р. Попадюк. Діалог між Україною та США триває, хоча й не без труднощів. Під час «Українських днів» 2012 р. у Конгресі США обговорювалися проблеми демократії, прав людини та виборів. У травні 2012 р. в Чикаго відбулася конференція «Оцінка відносин між Україною і НАТО».

22 вересня 2012 р. Сенат США ухвалив резолюцію, що засуджувала політичне переслідування Ю. Тимошенко. Під час подій 2013–2014 рр. українська діаспора США стала одним із головних рушіїв міжнародної підтримки України – організовувала акції, гуманітарні збори, зустрічі з урядовцями та журналістами. Як результат – США офіційно засудили насильство проти учасників Євромайдану та запровадили санкції проти В. Януковича.

Подальша анексія Криму і війна на Донбасі спричинили ухвалення 18 грудня 2014 р. «Закону про підтримку свободи України», підписаного Б. Обамою. Після перемоги Д. Трампа на виборах 2016 р. українська громада сприймала його риторику з пересторогою. Проте після зустрічей П. Порошенка з новим президентом напруга зменшилась. Порошенко відзначив безпрецедентну підтримку українців у світі й допомогу Конгресу США, включно з рішенням про постачання оборонної зброї. У грудні 2018 р. ухвалено оборонний бюджет США, яким передбачено 350 млн. дол. допомоги Україні, зокрема на протитанкові комплекси.

2.3. Співпраця з американськими політичними та громадськими структурами

Співпраця української діаспори зі структурами Сполучених Штатів Америки, як політичними, так і громадськими, є одним із найважливіших чинників міжнародного представлення українських інтересів упродовж понад століття. Ця взаємодія не лише формувала імідж України у свідомості американського суспільства, а й безпосередньо впливала на прийняття політичних рішень, підтримку незалежності, демократичного розвитку та обороноздатності української держави. Українська діаспора в США – одна з найчисельніших і найорганізованіших у світі, що дало змогу створити потужну мережу організацій, які виступають представниками національних інтересів перед американським урядом, Конгресом, засобами масової інформації та неурядовими інституціями.

Ще з кінця XIX – початку XX століття українські іммігранти, що оселилися у США, усвідомлювали потребу не лише інтегруватися в американське суспільство, але й зберегти свою культурну ідентичність. Саме тому вони активно створювали братства, громади, церкви, культурно-освітні товариства, які з часом стали основою для формування організованих структур, спроможних до політичного лобіювання. Уже тоді з'явилися перші спроби привернути увагу американської громадськості до українського питання, зокрема до становища українців у складі Російської імперії та Австро-Угорщини. Перша світова війна та події 1917–1921 років стали важливим моментом, коли українська громада в Америці почала організовано підтримувати ідею незалежної української держави [28, с.34].

У міжвоєнний період українські емігранти у США продовжували налагоджувати зв'язки з американськими політичними колами. Зокрема, формувалися українські представництва, пресові бюро, організації, які займалися інформуванням про українські проблеми. Після Другої світової війни хвиля політичної еміграції з України принесла нову генерацію

активістів – колишніх військових, інтелігенцію, науковців, політичних діячів, які мали досвід державного будівництва й антикомуністичної боротьби. Саме вони стали рушійною силою розбудови політичного лобі українців у США. У цей період виникли такі організації, як Український конгресовий комітет Америки (UCCA), Українська національна асоціація (UNA), Організація оборони чотирьох свобод України (ODFFU) та інші структури, що відігравали ключову роль у відстоюванні інтересів українського народу перед урядом США.

Холодна війна сприяла активізації контактів між українською діаспорою та американськими політичними силами. Українці в США послідовно підтримували антикомуністичний курс Вашингтона, намагаючись водночас донести до американських політиків думку про те, що Україна – не просто частина Радянського Союзу, а окрема нація з власною історією, культурою та прагненням до незалежності. Діячі діаспори налагоджували контакти з сенаторами, конгресменами, представниками Державного департаменту, а також із громадськими організаціями, які займалися правами людини, свободою слова, релігією та культурною автономією. Значний вплив мали публікації українських дослідників і журналістів у американській пресі, виступи представників діаспори на конференціях, участь у міжнародних форумах [47, с.114].

Особливу роль у співпраці української діаспори з американськими політичними структурами відіграли спроби впливу на формування законодавчої політики США щодо Радянського Союзу. Зокрема, українці активно підтримували ухвалення законів, спрямованих на захист прав народів, поневолених СРСР, серед яких важливе місце займала Україна. У 1959 році Конгрес США ухвалив резолюцію, якою проголошував тиждень поневолених народів, і саме українська громада була серед ініціаторів цього рішення. Українські організації брали участь у підготовці аналітичних матеріалів для американських законодавців, проводили зустрічі з

представниками урядових інституцій, організували масові акції протесту проти порушення прав людини в СРСР.

У 1970–1980-х роках співпраця української діаспори з американськими громадськими структурами посилилася завдяки активній діяльності правозахисних організацій. Українці в США підтримували радянських дисидентів, серед яких В'ячеслав Чорновіл, Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Микола Руденко, та інших борців за права людини. Вони організували кампанії солідарності, збирали підписи під петиціями, проводили акції біля посольства СРСР у Вашингтоні, брали участь у міжнародних правозахисних форумах. Українські громади співпрацювали з американськими організаціями: Amnesty International, Freedom House, National Endowment for Democracy, а також з численними університетськими дослідницькими центрами, які вивчали проблематику Східної Європи [3].

Коли Україна проголосила незалежність у 1991 році, українська діаспора відіграла вирішальну роль у тому, щоб Сполучені Штати швидко визнали нову державу. Завдяки лобістській діяльності українських організацій, зустрічам із конгресменами, сенаторами, посадовцями Білого дому, уже 25 грудня 1991 року США офіційно визнали незалежність України. Після цього характер співпраці української громади з американськими структурами змінився – з акценту на боротьбу за незалежність на підтримку процесів демократизації, економічних реформ і розвитку громадянського суспільства. Українські діаспорні структури почали діяти не лише як лобісти, а й як посередники у наданні технічної, гуманітарної та фінансової допомоги Україні.

Важливою сферою взаємодії української діаспори з американськими інституціями стала підтримка реформ у сфері освіти, культури, науки. Університети США почали активно налагоджувати обміни з українськими закладами вищої освіти, зокрема завдяки зусиллям Українського наукового інституту Гарвардського університету, створеного ще в 1973 році. Цей інститут став осередком академічних контактів між двома країнами, а також

інтелектуальним центром дослідження історії, мови й культури України в американському науковому середовищі. Українські громади підтримували фінансово численні стипендійні програми, гранти для студентів і науковців, що дозволяло формувати позитивний імідж України як європейської держави з високим культурним потенціалом [25, с.112].

З початком XXI століття українська діаспора продовжувала активну політичну діяльність, особливо під час подій Помаранчевої революції 2004 року та Революції гідності 2013–2014 років. Українські громади в США організовували масові мітинги на підтримку демократії в Україні, закликали американських політиків до санкцій проти корумпованих режимів, вимагали розслідування злочинів проти протестувальників. У цей час діаспора зміцнила контакти з американським Державним департаментом, Конгресом, а також із численними аналітичними центрами – Brookings Institution, Atlantic Council, Center for Strategic and International Studies тощо. Саме завдяки поєднанню громадської активності та політичного лобізму українцям у США вдалося забезпечити постійну увагу американського уряду до питань української демократії, територіальної цілісності та безпеки.

Після початку російської агресії проти України у 2014 році, а особливо після повномасштабного вторгнення 2022 року, співпраця української діаспори з американськими політичними структурами досягла безпрецедентного рівня [17, с.111]. Українці в США стали важливою частиною глобального фронту підтримки України. Вони організовували благодійні кампанії, публічні акції, інформаційні кампанії, зустрічі з представниками Конгресу, Сенату, урядових структур, аби домогтися максимальної військової, гуманітарної та фінансової допомоги для України. Було створено десятки нових ініціатив, таких як United Help Ukraine, Razom for Ukraine, Ukrainian American Coordinating Council, які стали впливовими громадськими партнерами урядових структур США.

Значну роль у цьому процесі відіграють також американські політики українського походження або ті, хто має тісні контакти з українськими

громадами. Завдяки їхній участі питання підтримки України регулярно розглядається у Конгресі, ухвалюються рішення щодо санкцій проти Росії, виділення військової допомоги, підтримки українських біженців. Українська діаспора вміло використовує інструменти сучасного політичного лобізму – від зустрічей із законодавцями до масових інформаційних кампаній у медіа та соціальних мережах.

Водночас співпраця з американськими громадськими структурами має не лише політичний, а й гуманітарний характер. Українські громади спільно з американськими благодійними фондами, такими як: Red Cross, Americares, GlobalGiving, активно займаються збором коштів, ліків, медичного обладнання, допомоги переселенцям і постраждалим від війни. Важливими партнерами виступають також церкви – як українські, так і американські конфесії, які об'єдналися навколо підтримки українського народу. У результаті сформувалася мережа солідарності, що поєднує політичні, гуманітарні та культурні напрями діяльності [21].

Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) є впливовою громадсько-політичною організацією, що представляє інтереси українців у Сполучених Штатах Америки. Це непартійне та безприбуткове об'єднання, яке з часу свого заснування стало головним голосом української громади на американському континенті. Саме УККА виступив ініціатором створення Світового конгресу українців у 1967 році, а також одним із засновників Центральної та Східноєвропейської коаліції у 1994 році. З 1940 року головний офіс організації функціонує в Нью-Йорку, а з 1977 року у Вашингтоні діє бюро Української національної інформаційної служби (УНІС), яке відповідає за зв'язки з урядовими структурами США та міжнародними партнерами [52].

УККА має широку мережу місцевих відділів і волонтерських осередків у різних штатах, а також Крайову раду, що об'єднує понад тридцять організацій – від молодіжних і культурних до професійних та наукових. Через свою активність у суспільно-політичному житті США комітет відіграє

значну роль у формуванні американської позиції щодо України. Його діяльність охоплює лобіювання рішень на рівні Конгресу та Державного департаменту, проведення інформаційних кампаній, організацію конференцій, меморіальних заходів і культурних подій. Завдяки цій роботі питання підтримки України стабільно присутнє у політичному порядку денному США [55].

Одним із перших інтелектуальних центрів українців у діаспорі стало Наукове товариство імені Шевченка (НТШ), засноване ще у XIX столітті. Воно стало фундаментом для розвитку української наукової думки та підтвердило самобутність національної культури. Після Другої світової війни традиції цього осередку були відроджені у США – у 1948 році в Нью-Йорку було створено Наукове товариство імені Шевченка в Америці (НТШ-А). Ця установа об'єднала вчених, письменників, дослідників і громадських діячів, які прагнули зберегти інтелектуальний спадок України та представити його світові [51].

НТШ-А має осередки у великих містах США, а також власну бібліотеку й архів, де зібрано унікальні документи про життя українських емігрантів після війни, історію громадських організацій і культурну діяльність діаспори. Цей архів є неоціненним джерелом для вивчення української присутності в Америці. Товариство регулярно видає «Бюлетень НТШ-Америка», у якому публікуються наукові статті, архівні матеріали, рецензії та хроніки подій, що відображають культурне життя громади.

Серед культурних центрів, які відіграли особливу роль у популяризації української культури за океаном, вирізняється Український Інститут Америки (UIA). Цей заклад є прикладом того, як мистецтво та культурна спадщина можуть стати джерелом натхнення й інтеграції для широкої спільноти. Інститут заснував у 1948 році Володимир Джус – український винахідник і підприємець із Тернопільщини, який емігрував до США ще на початку XX століття. У 1955 році він придбав історичну будівлю на П'ятій авеню в Нью-Йорку, що й донині є домом Українського Інституту.

Під його керівництвом Інститут став справжнім культурним осередком, де відбувалися мистецькі виставки, концерти, лекції та наукові симпозіуми. Після смерті засновника у 1964 році справу продовжив його син Теодор Джус, який розширив діяльність установи, зосередившись на збереженні етнічної спадщини та розвитку міжкультурного діалогу. Сьогодні Український Інститут Америки є не лише музеєм, а й живим простором для комунікації, творчості та навчання. Тут організуються освітні програми, мистецькі події, благодійні акції, конференції та віртуальні виставки. Інститут сприяє формуванню позитивного іміджу України у світі та є місцем зустрічі для представників української громади та американського суспільства [45, с.89].

Вагомий внесок у збереження української духовності та культури в США зробили релігійні установи. Українські церкви стали осередками не лише віри, а й культурного життя діаспори. Вони підтримують українську мову, звичаї, пісенну традицію, проводять недільні школи, фестивалі та добротні заходи. Одним із найважливіших центрів є Чиказька єпархія святого Миколая Української греко-католицької церкви, яка належить до Філадельфійської митрополії. Її територія охоплює значну частину США – від Аляски до Техасу, від узбережжя Тихого океану до кордону з Канадою.

Ця єпархія виконує не лише релігійну, а й культурно-громадську функцію. При парафіях діють недільні школи, ансамблі народної музики, молодіжні організації, проводяться українські фестивалі та свята. Таким чином, церква допомагає зберегти єдність громади, передати національні традиції молодшому поколінню й водночас інтегрувати українців у життя американського суспільства без втрати ідентичності.

Українська громада у США змогла не лише адаптуватися до нового середовища, а й утвердити себе як активну складову американського культурного простору. Від перших хвиль еміграції до сьогодення українці послідовно підтримують зв'язок із Батьківщиною, зберігаючи рідну мову, духовні цінності та культурні традиції. Організації, такі як Український

Конгресовий Комітет Америки, Наукове Товариство імені Шевченка в Америці та Український Інститут Америки, стали символами цієї єдності та культурного поступу.

Завдяки їхній діяльності українська спадщина у США не лише збережена, а й активно розвивається. Вони виступають посередниками між Україною та американським суспільством, сприяючи порозумінню, науковому та культурному обміну. Через численні культурні ініціативи, медіа-проекти, освітні програми та церковні громади українці Америки залишаються невід'ємною частиною глобального українського світу, підтримуючи імідж України як сучасної європейської держави з глибокими духовними та культурними коренями [42, с.138].

Загалом українська діаспора в США стала невід'ємною складовою американського громадянського суспільства, активно впливаючи на формування зовнішньої політики держави щодо України. Її діяльність базується на глибокому розумінні американських політичних механізмів, умінні вибудовувати довгострокові відносини з інституціями влади та ефективно використовувати демократичні інструменти впливу. Завдяки цьому українська громада в США є одним із найуспішніших прикладів того, як діаспора може стати вагомим фактором зовнішньополітичної підтримки своєї історичної батьківщини.

РОЗДІЛ III

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА ЯК ЧИННИК ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

3.1. Гуманітарна та фінансова допомога Україні з боку діаспори

Від перших днів незалежності України до сьогодні українська діаспора у Сполучених Штатах Америки відіграє виняткову роль у наданні гуманітарної та фінансової допомоги своїй історичній батьківщині. Ця підтримка не була спорадичною чи епізодичною – вона мала системний, багатовекторний і стратегічний характер, охоплюючи десятки напрямів: від медичної допомоги, освітніх програм і культурних проєктів до масштабних фінансових вливань, спрямованих на розвиток місцевих громад, підтримку армії та подолання наслідків воєн і катастроф. Українська громада в США стала унікальним феноменом: вона не лише зберегла свою національну ідентичність, але й зуміла використати інституційні можливості американського суспільства для допомоги Україні у найтяжчі моменти її історії.

Ще в 1990-х роках, після розпаду Радянського Союзу, саме українська діаспора у США першою зреагувала на гуманітарні виклики, що постали перед новою державою. В умовах економічної кризи, дефіциту продуктів, медикаментів і технологій саме українські громади організовували перші благодійні акції. Через створені у США фонди, такі як: Ukrainian American Coordinating Council, United Ukrainian American Relief Committee, Ukrainian National Women's League of America здійснювалося постачання гуманітарних вантажів до лікарень, дитячих будинків, навчальних закладів та соціальних установ в Україні. Ці організації, що мали довгу історію ще з часів Другої світової війни, активно співпрацювали з американськими церквами, благодійними фондами, муніципальними органами влади, забезпечуючи стабільний канал гуманітарної допомоги [41].

У 1990-х роках, коли в Україні виникали перші недержавні організації, саме діаспора надавала їм стартову підтримку – фінансову, технічну, методичну. Українські американці допомагали створювати громадські центри, жіночі організації, молодіжні рухи, незалежні засоби масової інформації. Вони розуміли, що становлення демократії потребує не лише матеріальних ресурсів, а й формування активного громадянського суспільства. Через спеціальні грантові програми діаспорні фонди фінансували проекти, спрямовані на розвиток освіти, охорони здоров'я, культури та підприємництва. Український конгресовий комітет Америки (UCCA) та Фундація «Самопоміч» стали осередками цієї діяльності, а їхні представництва регулярно відвідували Україну, проводячи навчання для місцевих лідерів громад [43, с.70].

Окремий етап у розвитку гуманітарної та фінансової допомоги настав після 2014 року, коли Росія розпочала агресію проти України, анексувавши Крим і розв'язавши війну на Донбасі. Саме тоді українська діаспора у США мобілізувалася з безпрецедентною швидкістю [59]. Уже протягом перших тижнів після початку бойових дій громади у: Нью-Йорку, Чикаго, Клівленді, Детройті, Філадельфії, Вашингтоні та багатьох інших містах створили спеціальні комітети допомоги Україні. Було організовано десятки благодійних концертів, марафонів, зборів коштів. Зібрані гроші спрямовувалися на закупівлю ліків, медичного обладнання, засобів захисту, а також на підтримку поранених військових і їхніх родин. Важливим аспектом стало те, що більшість ініціатив діяли абсолютно прозоро, звітуючи перед громадськістю про кожен долар, спрямований на допомогу Україні [20].

У цей період виникли нові організації, які стали символами сучасного українсько-американського волонтерства – передусім Razom for Ukraine, United Help Ukraine, Nova Ukraine, Revived Soldiers Ukraine. Кожна з них спеціалізувалася на певному напрямі: Razom зосереджувалася на підтримці системи охорони здоров'я, освіти та IT-інновацій; United Help Ukraine – на медичній допомозі військовим і цивільним постраждалим; Revived Soldiers

Ukraine – на реабілітації поранених та постачанні медичного обладнання. Ці організації співпрацювали з американськими корпораціями, університетами, лікарнями, які надавали фінансову та матеріальну підтримку [20].

Особливу роль відігравали українські церкви – як греко-католицька, так і православна. Вони стали центрами консолідації громади, місцем збору гуманітарної допомоги, поширення інформації та проведення благодійних заходів. Через парафії проходили величезні потоки гуманітарних вантажів, які потім відправлялися морем або авіаційним транспортом до України. Церковні структури також допомагали налагоджувати комунікацію з американськими благодійними фондами, оскільки мали тривалі зв'язки з міжнародними релігійними організаціями.

Варто підкреслити, що допомога діаспори мала не лише матеріальний, але й символічний характер. Кожна акція, кожен публічний збір коштів чи гуманітарний рейс демонстрували американському суспільству, що Україна має сильну спільноту за кордоном, яка здатна мобілізувати ресурси і впливати на громадську думку. Завдяки цим зусиллям українське питання утримувалося у фокусі уваги американських медіа та політиків.

Коли у 2022 році Росія розпочала повномасштабне вторгнення, українська діаспора у США стала справжнім фронтом підтримки. Вже у перші дні тисячі людей вийшли на вулиці американських міст, організовуючи акції солідарності, щоб привернути увагу до трагедії України. Водночас розпочався потужний рух збору гуманітарної допомоги. Великі спортивні арени, церкви, культурні центри перетворилися на логістичні хаби, де волонтери пакували продукти, медикаменти, одяг, засоби гігієни, військове спорядження. Діаспора діяла в координації з посольством України у Вашингтоні та консульствами у різних штатах, що дозволяло швидко реагувати на потреби фронту та мирного населення [60].

Протягом 2022–2024 років лише організації української діаспори у США зібрали сотні мільйонів доларів для підтримки України. Значна частина цих коштів надійшла від приватних жертводавців – як українців, так і

американців, які відгукувалися на заклики допомогти. Благодійні платформи Razom, Nova Ukraine та United Help Ukraine фіксували рекордні суми пожертв, що використовувалися для закупівлі бронезилетів, турнікетів, аптечок, генераторів, машин швидкої допомоги, а також для фінансування програм психологічної підтримки переселенців і військових.

Поряд із гуманітарною діяльністю українська діаспора в США стала важливим донором у сфері освіти та науки. Було створено десятки стипендійних програм для українських студентів, які змушені були залишити країну через війну. Американські університети, часто за ініціативи українських професорів і громадських діячів, відкривали спеціальні гранти для науковців, журналістів, митців. Таким чином гуманітарна допомога поєднувалася з інвестицією у майбутнє – у формування нового покоління українських фахівців, здатних відбудувувати державу після війни.

Діяльність української діаспори у США у сфері гуманітарної та фінансової підтримки України після 2022 року стала прикладом високого рівня самоорганізації громадянського суспільства. Жоден уряд чи міжнародна організація не змогли б діяти з такою швидкістю і гнучкістю, яку продемонстрували українці за океаном. У перші тижні вторгнення, коли логістичні ланцюги були порушені, саме громади в США забезпечили швидке надсилання першочергових товарів: турнікетів, аптечок, дронів-розвідників, тепловізорів, бронезилетів. Ці поставки здійснювалися через десятки невеликих волонтерських груп, які, попри відстань у тисячі кілометрів, мали налагоджені контакти в Україні, часто – з власними родичами або друзями на фронті. Таким чином допомога була максимально адресною і ефективною [48, с.75].

Крім того, українська діаспора швидко опанувала сучасні цифрові інструменти для координації допомоги. З'явилися спеціальні онлайн-платформи, де волонтери публікували списки потреб, а донори могли миттєво робити внески. Деякі організації впровадили системи прозорості звітності у форматі відкритих баз даних, що дозволяло відстежувати кожен

транзакцію. Це підвищувало довіру до діаспорних фондів і стимулювало участь тисяч нових жертводавців з-поміж американців, які не мали українського походження, але хотіли долучитися до допомоги. У цьому контексті українська громада стала посередником між американським суспільством і потребами України, перетворюючи емоційні імпульси співчуття на практичні дії.

Одним із ключових аспектів фінансової допомоги було залучення корпоративного сектору. Завдяки зусиллям українських бізнесменів, що мешкають у США, десятки американських компаній запустили спеціальні програми підтримки України. IT-компанії надавали безкоштовні ліцензії та програмні рішення українським установам, виробники медичного обладнання постачали безкоштовні апарати штучної вентиляції легень, дефібрилятори, монітори життєвих показників. У сфері освіти та науки розвивалися партнерства, що дозволяли українським університетам продовжувати діяльність у дистанційному форматі за підтримки американських інституцій.

Важливу роль у гуманітарній діяльності відіграють також українські медики у США. З перших днів повномасштабного вторгнення вони організували медичні місії до Польщі, Румунії та безпосередньо в Україну. Ці ініціативи координувалися такими структурами, як Ukrainian Medical Association of North America (UMANA), яка об'єднує сотні лікарів українського походження. Вони доставляли медичні вантажі, проводили операції, навчали українських колег сучасним методикам лікування травм і поранень. Крім того, організація UMANA ініціювала програми психологічної реабілітації ветеранів, створюючи партнерства між американськими клініками та українськими шпиталями [9].

Українська діаспора приділяє особливу увагу питанням підтримки жінок і дітей, які постраждали від війни. У США було створено низку програм допомоги матерям з дітьми, які тимчасово виїхали з України. Волонтери забезпечували їх житлом, одягом, медичною допомогою,

організували навчання для дітей українською мовою при громадах і церквах. Водночас частина зібраних коштів направлялася до України для підтримки дитячих будинків, лікарень, притулків для переселенців. Жіночі організації, такі як Ukrainian National Women's League of America, проводили кампанії з інформування американського суспільства про гуманітарну кризу в Україні, використовуючи пресу, соціальні мережі, телевізійні канали.

Унікальним аспектом гуманітарної діяльності українців у США є поєднання благодійності з культурною дипломатією. Кожен благодійний захід – концерт, фотовиставка, аукціон чи фестиваль – стає не лише способом збору коштів, але й нагодою представити українську культуру, мистецтво, історію. Таким чином формується емоційний зв'язок між американцями та українським народом, який зміцнює підтримку України на рівні громадської думки. Саме завдяки таким подіям у великих американських містах відбулися десятки масштабних виставок українського мистецтва, виступів оркестрів, кінопоказів, під час яких збиралися мільйони доларів для гуманітарних проєктів [2, с.62].

Особливу увагу слід звернути на те, як українська діаспора в США інтегрувалася у систему американських неурядових і державних структур для координації допомоги. У багатьох випадках діаспорні організації стали офіційними партнерами Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Державного департаменту, Червоного Хреста, Національного фонду демократії (NED). Це дозволило забезпечити стабільне фінансування гуманітарних програм і легальне оформлення перевезення допомоги через кордони. Українські активісти часто виступали консультантами при урядових програмах підтримки України, розробляючи ефективні моделі розподілу допомоги.

Гуманітарна допомога діаспори має також регіональний вимір. Завдяки глибоким особистим і родинним зв'язкам українці в США створювали цільові програми підтримки окремих областей України. Наприклад, громади вихідців із Львівщини чи Тернопільщини організували допомогу для

лікарень і шкіл саме у своїх рідних регіонах. Інші громади підтримували прифронтові міста, фінансуючи будівництво укриттів, ремонт житла, облаштування пунктів незламності. Така адресність забезпечувала ефективність допомоги та підвищувала довіру між донорами і отримувачами.

Суттєвою рисою діяльності української діаспори стало те, що вона не обмежується короткостроковими акціями, а мислить стратегічно. Багато організацій створюють фонди сталого розвитку, інвестують у відбудову інфраструктури, підтримують соціальні підприємства. Діаспора прагне не лише допомагати Україні вижити, але й створювати підґрунтя для її майбутнього економічного зростання. Так, Razom for Ukraine запустила програму підтримки українського малого бізнесу, спрямовану на відновлення підприємницької активності у постраждалих регіонах. Інші ініціативи фінансують стартапи у сфері екології, медицини, енергетики, що має на меті зробити Україну більш незалежною та технологічно розвиненою [9].

Окремий напрям фінансової підтримки – це допомога українським військовим. Хоча офіційно уряд США забезпечує масштабні пакети військової допомоги, саме діаспорні організації займаються постачанням предметів, яких часто не охоплюють державні програми: тепловізори, дрони, аптечки, транспорт, спорядження. Волонтери ретельно перевіряють запити з фронту, збирають цільові кошти, звітують про їх використання. Деякі громади в США взяли під опіку конкретні підрозділи Збройних сил України, підтримуючи їх постійно. Це створює відчуття особистого зв'язку між українцями за океаном і тими, хто боронить їхню Батьківщину [10].

Надзвичайно ваговою складовою є також психологічна підтримка, яку надають українські спеціалісти в США своїм співвітчизникам. Діаспора організувала програми психотерапевтичної допомоги для українців, що втратили рідних або дім. Через онлайн-консультації, групи підтримки, семінари американські психологи українського походження допомагають людям долати травму війни. Багато з них роблять це на волонтерських засадах, використовуючи власні професійні ресурси.

Важливо зазначити, що допомога з боку діаспори не обмежується лише моментом війни. Уже зараз розробляються довгострокові стратегії відбудови України, у яких діаспора бачить себе активним учасником. Створюються спеціальні фонди, що накопичують ресурси для післявоєнного відновлення інфраструктури, освіти, охорони здоров'я. Українці в США розглядають допомогу не як одноразову акцію, а як місію поколінь, спрямовану на створення сучасної європейської держави.

Значну роль у фінансовій допомозі відіграють також українські банки, кредитні спілки та бізнес-асоціації у США. Вони організують благодійні фонди, створюють спеціальні рахунки для пожертв, сприяють переказам коштів без комісій. Це дозволяє забезпечити стабільний фінансовий потік в Україну навіть тоді, коли увага світових медіа тимчасово зменшується. Деякі підприємці засновують стипендійні програми для українських студентів, підтримують технічні університети, купують обладнання для лабораторій, сприяють розвитку технологічних кластерів у Києві, Харкові, Львові [10].

З плином часу допомога української діаспори набула інституційного характеру. У Вашингтоні та Нью-Йорку створено координаційні ради, які об'єднують десятки організацій з усієї країни. Їхнім завданням є уникнення дублювання зусиль, підвищення ефективності логістики, прозорість фінансових потоків. Вони регулярно проводять зустрічі з представниками уряду України, щоб визначати пріоритети допомоги. Такий рівень координації демонструє зрілість української спільноти в США і її здатність діяти як єдиний організм.

Поступово гуманітарна діяльність діаспори перетворилася на важливу частину американської зовнішньої політики щодо України. Представники діаспори беруть участь у засіданнях комітетів Конгресу, де обговорюються питання підтримки України, виступають експертами при аналітичних центрах, організують зустрічі з політиками. Таким чином благодійна діяльність переходить у площину стратегічного партнерства, що поєднує гуманітарні, політичні й економічні інтереси.

Сьогодні українська діаспора у США є не просто спільнотою емігрантів, а глобальною мережею допомоги, що охоплює всі сфери життя – від гуманітарних ініціатив до інвестицій у розвиток. Вона продемонструвала, що навіть за тисячі кілометрів можна бути активним учасником історії своєї Батьківщини. Фінансова та гуманітарна допомога українців у США стала не лише проявом солідарності, а й потужним чинником формування позитивного міжнародного іміджу України, підтвердженням її здатності об'єднувати людей навколо спільної мети – збереження життя, свободи й гідності.

3.2. Інформаційна та медійна діяльність українців у США на підтримку України

Інформаційна та медійна діяльність українців у Сполучених Штатах Америки є одним із ключових напрямів міжнародної підтримки України упродовж усього періоду незалежності, але особливо після 2014 року та повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Українська діаспора в США не лише здійснює політичне лобювання чи гуманітарну допомогу, а й формує інформаційний простір, у якому українська тематика стає видимою, зрозумілою та важливою для американської громадськості.

Через діяльність медіа, культурних центрів, журналістських ініціатив, громадських кампаній і вплив у соціальних мережах українці в США створили потужну інформаційну платформу, яка протидіє російській пропаганді, поширює правду про події в Україні, підтримує імідж української держави як демократичного, незалежного й героїчного народу, що бореться за свободу [27, с.42].

Українські громади у США історично усвідомлювали значення медійної діяльності. Ще на початку ХХ століття емігранти створювали власні газети, журнали та бюлетені, через які поширювали інформацію про українські справи. У Нью-Йорку, Чикаго, Філадельфії, Детройті виходили

друком українські періодичні видання – «Свобода», «Америка», «Народна воля», «Українське життя». Вони виконували не лише роль засобу комунікації між емігрантами, а й були інформаційним містком між Україною та американським суспільством. Через ці видання українці пояснювали історію своєї держави, її прагнення до незалежності, розповідали про утиски в радянські часи, зберігаючи тему України в американському публічному просторі навіть тоді, коли її офіційно не існувало на політичній карті світу [46, с.362].

Після проголошення незалежності України у 1991 році інформаційна діяльність діаспори набула нової якості. Українські медіа у США почали працювати не лише для емігрантського середовища, а й для ширшої американської аудиторії. З'явилися англомовні ресурси, які мали на меті формувати позитивне уявлення про Україну, поширювати інформацію про реформи, культуру, науку, туризм. Одним із таких прикладів стала газета «The Ukrainian Weekly», яка й досі залишається важливим англомовним джерелом про події в Україні. Через неї українська громада комунікує з американськими журналістами, політиками, науковцями, створюючи інформаційне поле, де українська перспектива є почутою [33].

У 2000-х роках інформаційна робота діаспори активно переходить у цифровий формат. Українські громади створюють сайти, інформаційні портали, онлайн-радіо, YouTube-канали, сторінки у Facebook, Twitter, Instagram, TikTok, які починають відігравати роль сучасних рупорів правди про Україну. Саме завдяки цим ресурсам українці в США змогли швидко реагувати на події – від Помаранчевої революції до Євромайдану, доносячи інформацію про них до американських користувачів у режимі реального часу. Ця діяльність стала частиною глобального українського інформаційного руху, який об'єднав журналістів, блогерів, науковців, митців та активістів.

Після 2014 року, коли Росія розпочала агресію проти України, роль інформаційного фронту стала ключовою. Українська діаспора у США одразу

мобілізувалася, створивши безліч медійних ініціатив, спрямованих на протидію дезінформації. Виникли спеціальні аналітичні групи, які відстежували російські наративи у західних ЗМІ та спростовували фейки. Українські активісти почали публікувати англомовні матеріали, звернення до журналістів, проводити пресконференції у Вашингтоні, Нью-Йорку, Лос-Анджелесі. Вони звертали увагу на те, що російська пропаганда використовує демократичні медіа для поширення спотвореної інформації, і вимагали від американських телеканалів перевіряти джерела та балансувати позиції.

Однією з найефективніших форм медійної діяльності стала кампанія у соціальних мережах. Українці у США створювали сторінки та хештеги, які ставали вірусними у Twitter та Facebook. Наприклад, у перші дні повномасштабного вторгнення 2022 року хештеги #StandWithUkraine, #StopRussianAggression, #SaveUkraine набули глобального поширення саме завдяки діаспорним активістам. Вони координували дії із громадськими лідерами, журналістами, політиками, які мали мільйонні аудиторії, забезпечуючи видимість української теми у світових інформаційних потоках. Ця діяльність фактично створила альтернативний інформаційний простір, де Україна виступала як суб'єкт, а не об'єкт світових новин [48, с.76].

Важливу роль у медійному впливі українців у США відіграють також культурні заходи, що мають інформаційний зміст. Фестивалі, фотовиставки, кінопокази, благодійні концерти, організовані українськими громадами, виконують не лише культурну, але й комунікативну функцію – вони розповідають історію України в доступній для американців формі. Такі заходи часто супроводжуються прес-релізами, виступами у місцевих ЗМІ, інтерв'ю з діячами культури. У такий спосіб діаспора формує людський вимір інформаційного образу України: не лише війна чи політика, а й культура, наука, творчість, гуманізм.

Українські організації у США активно співпрацюють із великими американськими медіа – CNN, The New York Times, The Washington Post,

Voice of America, PBS, NBC, ABC. Представники діаспори беруть участь у ток-шоу, публікують статті, надають коментарі. Їхня мета – забезпечити коректне висвітлення українських подій і не допустити поширення кремлівських маніпуляцій. Завдяки цим зусиллям у найавторитетніших американських медіа з'явилися матеріали, що розкривають реальні причини війни, історію боротьби українського народу, масштаби гуманітарної катастрофи. Це сприяло зростанню підтримки України серед американців і посиленню тиску на політиків для прийняття конкретних рішень.

Діаспорні журналісти відіграють особливу роль у цьому процесі. Багато українців, які переїхали до США, працюють у медійній сфері – як репортери, редактори, фотографи, продюсери. Вони використовують свої професійні зв'язки, щоб просувати українську тематику у провідних американських виданнях. Крім того, з'явилися нові незалежні медіа, створені саме українцями у США, як-от Ukrainian Chicago, Ukrainian San Francisco, Ukrainian Dallas. Ці ресурси не лише об'єднують громаду, а й виступають важливими осередками інформування англомовної аудиторії [54].

Після 2022 року українська медійна активність у США перетворилася на справжній інформаційний рух опору. Волонтери, журналісти, IT-фахівці створили онлайн-ініціативи для боротьби з фейками. Деякі українці у США співпрацюють із американськими аналітичними центрами, такими як Atlantic Council, Brookings Institution, Center for Strategic and International Studies, щоб досліджувати інформаційні кампанії Росії та пропонувати стратегії протидії. Таким чином діаспора стала частиною ширшого процесу інформаційної безпеки, який має безпосереднє значення для національної безпеки України.

Інформаційна діяльність українців у США не обмежується протидією пропаганді – вона також спрямована на створення позитивного наративу про Україну. Через культурні історії, освітні програми, публікації у пресі та соціальних мережах діаспора формує образ сучасної європейської, інноваційної країни. Українські вчені, митці, музиканти, підприємці, які живуть у США, виступають амбасадорами українських досягнень, показуючи

світові іншу сторону України – не лише країну війни, а державу креативності, стійкості та духовної сили. Цей образ має величезне значення для міжнародного іміджу, оскільки допомагає подолати стереотипи й залучити союзників на рівні суспільної думки.

Окремий напрям інформаційної діяльності українців у США пов'язаний з академічним середовищем. Українські науковці, викладачі університетів, дослідники активно публікують статті, проводять лекції, організовують конференції про Україну. Університетські структури, такі як Український науковий інститут Гарвардського університету, Український дослідницький інститут у Канаді при Альбертському університеті, Український музей у Нью-Йорку, стали майданчиками для поширення знань про українську історію та культуру. Через академічні кола інформація про Україну потрапляє у наукові публікації, студентські програми, культурні проєкти, формуючи стійкий інтелектуальний фундамент підтримки.

Важливим елементом є також взаємодія українців з американськими журналістськими школами та медіаорганізаціями. Діаспорні структури співпрацюють із Комітетом із захисту журналістів (CPJ), Міжнародним центром для журналістів (ICFJ), які допомагають українським медійникам отримувати гранти, стажування, технічну підтримку. Таким чином інформаційна допомога стає двосторонньою: українці у США не лише поширюють новини про Україну, а й зміцнюють професійний рівень українських журналістів у самій Україні [46].

Українська діаспора також активно працює над зміцненням української присутності у світових медіаплатформах. Українські фахівці долучаються до створення англomовного контенту для Wikipedia, Google News, Reddit, Medium, YouTube, забезпечуючи достовірність інформації. Вони ініціюють співпрацю з міжнародними блогерами, інфлюенсерами, громадськими діячами, які мають мільйонні аудиторії. У результаті формується глобальний інформаційний ланцюг солідарності, де український голос звучить на рівних із великими світовими інформаційними центрами.

Велике значення мають також внутрішньодіаспорні медіа, які забезпечують єдність громади. Через газети, онлайн-видання, радіостанції та телеканали українці в США підтримують внутрішню комунікацію, інформують про події в Україні, організують кампанії збору коштів, проводять інформаційні марафони. Наприклад, під час масштабних атак на українські міста українські радіостанції у США проводили безперервні ефіри, запрошуючи свідків подій, волонтерів, експертів. Ці трансляції не лише інформували, а й мобілізували громаду до дій – допомоги, протестів, петицій до американської влади.

Серед вагомих досягнень української інформаційної діяльності в США є перетворення теми України на постійний елемент американського суспільного дискурсу. Завдяки активності діаспори Україна стала асоціюватися з боротьбою за демократію, свободою, гідністю, людськими правами. Американські політики змушені реагувати на запит виборців, які підтримують Україну. Ця зміна відбулася саме завдяки наполегливій роботі українських інформаційних структур, які десятиліттями формували у США позитивний образ українського народу [46].

Інформаційна та медійна діяльність українців у США стала потужним інструментом публічної дипломатії. Вона охоплює всі рівні – від особистих сторінок у соцмережах до виступів у Конгресі США, від місцевих газет до міжнародних телеканалів. Кожен український активіст, журналіст, науковець, митць, студент стає частиною великої інформаційної армії, яка працює на благо своєї держави. Саме завдяки цій діяльності Україна зберігає постійну увагу світових ЗМІ, отримує підтримку на рівні уряду та суспільства, а також зміцнює свій імідж як держави, що бореться не лише за себе, а за спільні цінності цивілізованого світу.

Таким чином, інформаційна та медійна діяльність українців у США є системним, стратегічним і надзвичайно ефективним напрямом підтримки України. Вона поєднує професіоналізм журналістів, креативність громадських активістів, технологічні можливості сучасних комунікацій та

глибоку патріотичну мотивацію. Українська діаспора у США довела, що інформаційна зброя може бути не менш важливою, ніж матеріальна допомога, адже саме через медіа формуються громадська думка, політичні рішення та міжнародна солідарність. І поки триває боротьба за свободу України, українці у США залишаються її потужним голосом у світі, який не дозволяє світові забути про правду, гідність і цінність людської свободи.

3.3. Освітні, культурні та наукові проекти як форма міжнародної співпраці

Освітні, культурні та наукові проекти посідають ключове місце у системі міжнародної співпраці, адже саме вони створюють передумови для глибокого взаєморозуміння між народами, розвитку спільних цінностей, обміну знаннями та досвідом. У сучасному світі, де глобалізаційні процеси поєднуються з посиленням національної ідентичності, такі форми взаємодії стають не просто гуманітарним інструментом, а стратегічним ресурсом розвитку держав. Україна, як частина європейського та світового співтовариства, активно використовує потенціал освітніх, культурних і наукових проектів для зміцнення свого міжнародного іміджу, налагодження партнерських зв'язків, інтеграції у світовий освітній і науковий простір.

Однією з головних сфер міжнародної співпраці є освіта. Саме освітні проекти дають можливість формувати нове покоління лідерів, відкритих до світу, але водночас свідомих своєї національної ідентичності. Україна бере активну участь у міжнародних освітніх програмах, які охоплюють обміни студентів, викладачів, науковців, створення спільних навчальних програм і дослідницьких центрів [2, с.63].

Особливу роль у цьому відіграють програми Європейського Союзу, такі як Erasmus+ та Horizon Europe, які відкривають широкі можливості для українських університетів. Участь у цих програмах дозволяє українським студентам навчатися у провідних європейських вишах, знайомитися з

найкращими практиками академічної доброчесності, управління освітою, інноваційними технологіями навчання. З іншого боку, іноземні студенти, які приїжджають до України, збагачують її освітній простір, приносячи нові підходи, ідеї, культурні цінності.

Важливою складовою є створення спільних університетських програм подвійних дипломів, які об'єднують українські та зарубіжні заклади вищої освіти. Такі ініціативи існують, наприклад, між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Університетом Марії Кюрі-Склодовської у Любліні, між Національним університетом «Львівська політехніка» і Віденським технічним університетом, між Києво-Могилянською академією та університетами Канади й США. Ці проекти не лише підвищують якість української освіти, а й роблять її більш конкурентною на міжнародному ринку. Вони формують середовище, у якому знання стає спільною цінністю, а академічна мобільність – природним елементом професійного розвитку.

Після 2014 року, а особливо після 2022 року, освітня співпраця України з міжнародною спільнотою набула нових вимірів. У зв'язку з війною тисячі українських студентів і викладачів опинилися за кордоном, що стало водночас викликом і можливістю для інтеграції української освіти у світову. Багато університетів Європи та США відкрили спеціальні стипендіальні програми для українських студентів, надаючи їм змогу продовжити навчання безкоштовно або на пільгових умовах. Ці ініціативи не лише допомагають окремим людям, а й зміцнюють міжнародні зв'язки, оскільки випускники таких програм стають природними посередниками між країнами, сприяючи розвитку майбутніх проєктів у науці, культурі, бізнесі [8].

Культурна співпраця є не менш важливою складовою міжнародного діалогу. Через культуру народи пізнають одне одного, долають стереотипи, формують взаємну довіру. Українські культурні інституції активно використовують цей потенціал. Завдяки діяльності Українського інституту, Інституту книги, Мистецького арсеналу, численних театрів, галерей,

музичних колективів і кінематографістів, Україна дедалі більше стає помітною на світовій культурній мапі. Участь у міжнародних фестивалях, виставках, бієнале, конкурсах дозволяє презентувати сучасне українське мистецтво у глобальному контексті. Наприклад, українські художники регулярно беруть участь у Венеційській бієнале, українські фільми здобувають нагороди на Каннському, Берлінському та Карловарському фестивалях, а українські музиканти виступають на провідних світових сценах.

Особливої ваги культурна дипломатія України набуває в умовах війни. Культурні проекти перетворюються на інструмент протидії пропаганді та засіб підтримки міжнародної солідарності. Через виставки, концерти, театральні постановки українські митці розповідають світові про трагедії, спричинені агресією, але також про силу, мужність і духовну стійкість українського народу. Багато культурних акцій мають благодійний характер, збираючи кошти для гуманітарної допомоги чи відбудови культурної спадщини. Українські музеї, які зазнали руйнувань, отримують підтримку від партнерських інституцій у Європі та США, зокрема через спільні реставраційні проекти, обмін досвідом збереження культурних пам'яток, цифровізацію колекцій [18].

Культура стає також каналом формування позитивного іміджу України за кордоном. Через культурні події, кінопокази, літературні фестивалі, гастролі театрів формується сприйняття України як сучасної, креативної, відкритої держави, яка має власну унікальну ідентичність. Культурні центри при посольствах України у різних країнах світу, а також Український інститут у Лондоні, Нью-Йорку, Берліні, Парижі, сприяють не лише популяризації мистецтва, а й створенню платформи для міжлюдських контактів, які стають основою для довготривалої співпраці у різних сферах.

Наукова співпраця, у свою чергу, є одним із найефективніших шляхів інтеграції України у світову систему знань. Наукові проекти забезпечують обмін досвідом, спільні дослідження, доступ до сучасних технологій і

лабораторій, підвищення кваліфікації вчених. Українські науковці беруть участь у міжнародних грантових програмах, конференціях, спільних публікаціях. Значну підтримку надають іноземні партнери – університети, наукові фонди, лабораторії. Під егідою Національної академії наук України створено десятки спільних проєктів із науковими установами Польщі, Німеччини, США, Канади, Японії, Франції. Особливо активно розвиваються напрями фізики, біотехнологій, інформаційних технологій, медицини, екології та соціогуманітарних наук.

Участь у міжнародних наукових програмах, зокрема у межах Європейського дослідницького простору, дозволяє українським ученим долучатися до глобальних досліджень – від проблем зміни клімату до досліджень у сфері штучного інтелекту. Така інтеграція зміцнює не лише науковий потенціал України, а й її авторитет на міжнародній арені. Наукові відкриття, спільні публікації, виступи на міжнародних конференціях роблять Україну видимою частиною світової інтелектуальної спільноти. Крім того, наукові контакти сприяють формуванню довіри між країнами, адже спільні дослідження вимагають відкритості, чесності та довготривалих партнерських відносин [23, с.160].

Освітні, культурні та наукові проєкти нерозривно пов'язані між собою. Вони створюють єдиний гуманітарний простір, у якому формуються цінності, знання та спільні стандарти. Саме на перетині науки, освіти й культури народжуються інноваційні ідеї, що визначають розвиток суспільства. Наприклад, створення міждисциплінарних освітніх програм, у яких поєднуються мистецтво, технології й управління, дозволяє підготувати фахівців нового покоління. Такі програми реалізуються спільно українськими й іноземними університетами у сферах креативних індустрій, цифрової економіки, медіа, урбаністики, культурної спадщини. Вони не лише підвищують якість освіти, а й формують міжнародні професійні спільноти.

Важливою особливістю сучасних міжнародних освітніх і культурних проєктів є їхня соціальна спрямованість. Вони не обмежуються елітарними

середовищами, а орієнтовані на широкі групи населення – молодь, громади, людей із вразливих категорій. Такі ініціативи сприяють розвитку соціальної згуртованості, міжкультурного діалогу, толерантності. Наприклад, українські культурні центри за кордоном проводять майстер-класи, кінопокази, літературні читання, спрямовані на знайомство іноземців з українською культурою, а також на інтеграцію українських переселенців у місцеві спільноти. Це не лише форма культурної дипломатії, а й важливий гуманітарний ресурс для підтримки ідентичності й взаєморозуміння.

Варто відзначити, що міжнародна співпраця в освітній, культурній і науковій сферах має не лише практичне, а й стратегічне значення. Вона формує імідж держави, визначає її місце у світовому поділі знань і культур. Для України, яка переживає складний період боротьби за незалежність і територіальну цілісність, участь у таких проєктах означає закріплення її як повноправного члена міжнародної спільноти. Через освітні, культурні та наукові ініціативи світ бачить Україну не лише як країну війни, а як державу, що створює нові сенси, знання й цінності [29, с.31].

Освітні, культурні та наукові проєкти є тією формою міжнародної співпраці, яка має довготривалий ефект. Вони створюють мережі довіри, формують людський капітал, забезпечують сталі зв'язки між поколіннями. У сучасному світі такі проєкти стають основою «м'якої сили», завдяки якій держави можуть впливати на світ не через примус, а через привабливість своїх ідей, культури, системи цінностей. Україна, використовуючи свій інтелектуальний і культурний потенціал, поступово стає прикладом країни, яка здатна вести діалог із світом мовою знань, мистецтва й гуманізму. І саме ця форма співпраці – через освіту, культуру та науку – є запорукою її майбутнього розвитку та міжнародного визнання.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можемо зробити ряд висновків.

1. У ході дослідження хвиль української еміграції до Сполучених Штатів Америки було встановлено, що переселення українців відбувалося поступово, у кілька історичних етапів, кожен з яких мав власні причини, соціальні характеристики та наслідки. Перша хвиля кінця XIX – початку XX століття була зумовлена переважно економічними труднощами, безземеллям і пошуками кращих умов життя. Українці цієї хвилі, головню із західних регіонів, працювали в шахтах, на фабриках, у сільському господарстві, формуючи перші громади та церковні парафії.

Друга хвиля, міжвоєнна, мала виразний політичний і культурний характер: до США приїздили інтелектуали, колишні військові, діячі визвольних змагань, які прагнули зберегти національну ідентичність у вигнанні. Третя хвиля, після Другої світової війни, принесла до Америки численних переселенців і політичних біженців, які створили потужну інституційну мережу українського життя.

Четверта, або новітня хвиля, що почалася після 1991 року, характеризується трудовою та академічною міграцією, коли до США приїздили фахівці, студенти, підприємці. Сучасна хвиля, спричинена російською агресією, має гуманітарний і вимушений характер. Усі ці етапи сформували багатовимірну, активну та згуртовану українську громаду, яка стала невід'ємною частиною американського суспільства.

2. У результаті аналізу процесу формування інституцій та організацій української діаспори з'ясовано, що українці у США створили розгалужену систему культурних, політичних, релігійних та освітніх структур, які забезпечили збереження національної ідентичності й посилення міжнародного авторитету України. Важливу роль у цьому процесі відіграли такі організації, як: Український Конгресовий Комітет Америки, Наукове товариство імені Шевченка в Америці, Український Інститут Америки, Українська католицька університетська асоціація, молодіжні та жіночі

об'єднання. Їхня діяльність сприяла координації зусиль українців у різних штатах, розвитку освіти, науки, мистецтва, збереженню історичної пам'яті. Ці інституції стали не лише формою самоорганізації громади, а й важливими каналами впливу на американські політичні та громадські кола. Їхня роль особливо посилилася в періоди політичних криз в Україні, коли саме діаспорні структури виступали адвокатами українських інтересів у міжнародному середовищі.

3. Дослідження соціально-культурної інтеграції українців у американське суспільство показало, що цей процес мав двосторонній і динамічний характер. З одного боку, українці успішно адаптувалися до соціально-економічних умов США, беручи активну участь у політичному, науковому та культурному житті країни. З іншого – вони зуміли зберегти свою етнокультурну самобутність, традиції, мову, духовні цінності. Українські церкви, недільні школи, культурні осередки, танцювальні ансамблі та ЗМІ відіграли ключову роль у вихованні молодого покоління в дусі національної ідентичності.

Сьогодні українська громада в США є прикладом гармонійної інтеграції: вона поважає американські демократичні цінності, але водночас активно підтримує свою спадщину. Такий баланс дозволив перетворити українську діаспору на місток між двома культурами – українською та американською, сприяючи взаємному збагаченню і поширенню української культури у світі.

4. Аналіз політичної діяльності української діаспори у контексті українсько-американських відносин засвідчив, що громада відіграє важливу роль у просуванні інтересів України на міжнародній арені. Через лобістську діяльність у Конгресі США, співпрацю з Державним департаментом, а також через інформаційні кампанії українські організації неодноразово впливали на ухвалення важливих рішень, спрямованих на підтримку України. Зокрема, завдяки зусиллям діаспори США визнали Голодомор 1932–1933 років актом

геноциду, підтримали надання військової та фінансової допомоги Україні, ухвалили санкції проти агресора.

Активність діаспори у сфері публічної дипломатії, організація візитів українських політиків, науковців і митців до США, проведення міжнародних форумів та виставок значно посилили стратегічне партнерство між двома країнами. Діаспора виступає своєрідним послом України в Америці, який формує позитивний імідж держави та сприяє її інтеграції у глобальні демократичні процеси.

5. У процесі вивчення української діаспори як чинника підтримки України в умовах сучасних викликів було з'ясовано, що громада в США стала одним із найпотужніших джерел гуманітарної, фінансової, інформаційної та моральної допомоги. Особливо це проявилось після початку російської агресії у 2014 році та під час повномасштабного вторгнення у 2022 році. Діаспорні організації миттєво мобілізували ресурси, створили волонтерські платформи, налагодили логістичні мережі для відправлення гуманітарної допомоги, медичного обладнання, техніки, автомобілів.

Паралельно вони вели активну інформаційну роботу, розвінчували російську пропаганду, організовували акції протесту, благодійні концерти та кампанії збору коштів. Українці Америки стали для України не лише донором матеріальної підтримки, а й потужним дипломатичним і моральним тилом. Їхня діяльність довела, що навіть перебуваючи далеко від Батьківщини, можна реально впливати на перебіг подій, захищати національні інтереси та формувати міжнародну солідарність із народом України.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що українська діаспора у США є унікальним явищем, яке поєднує в собі історичну пам'ять, громадянську активність і стратегічне мислення. Вона не лише зберегла культурну спадщину, але й стала потужним чинником підтримки

державності України, сприяючи її міжнародному визнанню, зміцненню партнерства зі США та розвитку глобального українського простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алієва М. Діаспора: історія, історіографія та спроба уточнення значення поняття. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. 2006. Вип. 86. С. 63-68.
2. Атаманенко А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». Острог. 2019. Вип. 29. С. 54–65.
3. Біловус Л.І., Гомотюк О.Є., Недошитко І.Р. Вплив української діаспори США на міждержавне співробітництво: Україна-США (1991-2018 рр.). URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45125/1/10.pdf>.
4. Богиня Т.Ю. Інститут лобізму: сутність, методи та функції. Юридичні і політичні науки. 2013. № 60. С. 546–553.
5. Боротьба за оновлення української адвокатури в США: як діаспора шукає єдність. URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/61849>.
6. Бульбенюк С.С., Луцишин Г.І. Українська діаспора: новітні тенденції впливу на процес національної консолідації. Вісник ДАКККіМ. 2013. №1. С. 252–260.
7. Виговський Д. Суть лобізму як категорії політичної науки. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2008. Вип. 20. С. 42–48.
8. Винницький М. Україна і діаспора – процес формування «Світового українства». URL: <http://intellect.com.ua/news/news.php?id=255>.
9. Від енергетики до підтримки громад і бізнесів в Україні. Масштаби допомоги USAID на прикладі втілених проєктів. URL : <https://texty.org.ua/fragments/114341/vid-enerhetyky-do-pidtrymky-hromad-i-biznesiv-v-ukrayini-masshtaby-dopomohy-usaid-na-prykladi-vtilenyh-proyektiv/>
10. Волонтери з української діаспори США допомагають нужденним в Україні. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28050329.html>.

11. Ворчакова І.Є. Лобізм як соціально-політичний феномен: теоретичні підходи. Вісник маріупольського державного університету серія: історія. політологія. 2016. Вип. 15. С. 179–185.
12. Вплив української діаспори на політику США щодо України. URL: <https://1zahid.com/arhiv/ukrainians-in-the-world/vplyv-ukrayinskoyi-diaspory-na-polityku-ssha-shhodo-ukrayiny/>
13. Габер Є., Корсунський С., Шелест Г. Концепція зовнішньої політики України. Мир та безпека. Київ. 2020. 108 с.
14. Годний С.П. Політичний лобізм як практика і чинник розвитку суспільної свідомості. Парадигма пізнання: гуманітарні питання. 2015. № 8 (11). URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153775449.pdf>.
15. Горелов Д. Актуальні проблеми розвитку стосунків української діаспори США з Україною. Наукові записки: Збірник / Ін-т політичних і етнонац. дослідж. ім. І.Ф. Кураса НАН України. Київ. 2006. Вип. 29. С. 376–384.
16. Грабовський С. Українська діаспора. Подобиці. Історія і Я. №131-132. 2021. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci-istoriya-i-ya/ukrayinskadiasporya>.
17. Грачевська Т.О., Ахмаджанова Д.В. Роль української діаспори у підтримці України в умовах російської агресії. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2023. №15(1). С. 108–119.
18. Громадські організації української діаспори у США. URL: <https://www.holosameryky.com/a/mapa-ukrainskih-organizacij-v-ameryci/6714569.html>
19. Демографічні дослідження підтверджують початок п'ятої хвилі української міграції. URL: <https://ukrainianhub.org/demografichni-doslidzhennya/>
20. Довгопол Я. Численна українська діаспора в США однією з перших відгукнулася на потреби захисту суверенітету й цілісності нашої держави в скрутний для неї час. Укрінформ. URL:

http://www.ukrinform.ua/rubricdiaspora/1704137-posol_motsik_ukraiinska_gromada_v_ssha__odin_iz_naybilshih_lobistiv_ukraini__1970064.html.

21. Допомога Україні зі США: в які сектори спрямувала свої зусилля українська діаспора. URL: <https://www.holosameryky.com/a/dopomoha-ukrayini-zi-ssha-v-yaki-sektory-spryamuvala-svoi-zusyillia-ukrayinska-diaspora/6986491.html>

22. Слейко І. Передумови та особливості міграції українського населення до США. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2016. Випуск 39. С. 187–194.

23. Завада Я.І. Роль української діаспори у сучасних українсько-канадських відносинах. Політикус: наук. журнал. 2023. № 4. С.158-162.

24. Зовнішня політика США: навч.-метод. посіб. / уклад.: І. М. Коваль, Ю. І. Майстренко. Одеса: Астропринт. 2024. 111 с.

25. Зубик А. Сучасна Українська діаспора в США та Канаді. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2018. Випуск 52. С. 110–123.

26. Козачук О. Політика Канади та США щодо корінних народів: можливі уроки для України. Панорама політологічних студій: науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. 2013. Вип. 11. С. 214–220.

27. Козачук О., Васілеску Г. Зовнішня політика США щодо держав Східної Європи: стан наукової розробки проблеми. Історико-політичні проблеми сучасного світу. 2021. №43. С.40–46.

28. Коляда О.В., Райчева А.О. Українська діаспора як чинник поглиблення зовнішньоекономічних відносин країни. Економіка і суспільство. світове господарство і міжнародні економічні відносини. Випуск № 15. 2018. С. 33–39.

29. Кондакова Т. Дослідження видів впливу української діаспори, оцінка конкретних прикладів та їх характеристика в аспекті сучасних потреб

України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». Острог, 2020. Вип. 31. С. 24–32.

30. Кухаренко Р. Українці в США. Міграція. URL: <http://migraciya.com.ua/news/ukrainian-abroad/ua-ukrainians-in-theusa/>

31. Лавренов Д.А. Зарубіжний досвід правового забезпечення лобізму та його адаптація до українських політичних реалій. Політологічний вісник. 2014. Вип. 73. С.452–469.

32. Лановик Б., Траф'як М. Українська еміграція: причини і наслідки. Український історичний журнал. 2021. № 3. С. 45-67.

33. Леванчук І. Українська діаспора в процесі видобування стратегічних відносин України та США: еволюційний аналіз. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2018/2018-5-3/04.pdf>

34. Лопух В. «Четверта хвиля» іміграції до США: причини і мотивації. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/27e54973-07ae-4a55-8965-c26fb99feb43/content>

35. Лубінець Д.В. Теоретичні підходи до поняття лобіювання та його типології. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2018. Вип. 22–23. С. 226–235.

36. Мартинюк Ю. Українська західна діаспора: основні напрями суспільно політичної діяльності (на прикладі США і Канади). Чернівці. 2011. 19 с.

37. Мателешко Ю.П. Особливості, тенденції та перспективи розвитку інституційних та нормативно-правових засад культурної дипломатії України. Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». 2022. Вип. 2 (29). С. 49–58.

38. Міщук С. Місце України в зовнішньополітичній стратегії США (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). URL: <https://eprints.zu.edu.ua/8266/1/%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B9%20%D0%9C%D1%96%D1%89%D1%83%D0%BA.pdf>

39. Недошитко І.Р. Українська діаспора США: реалії співпраці з Україною за роки незалежності (1991-2016 рр.). Проблеми всесвітньої історії. 2017. № 1(3). С.183-198.
40. Нова політика США щодо України: Як Трамп змінює глобальну роль Америки. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3967454-nova-politika-ssa-sodo-ukraini-ak-tramp-zminue-globalnu-rol-ameriki.html>
41. Офіцинський Р.А. Державотворчий процес в Україні 1991–2004 років (на матеріалах періодики За ходу): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України»; Ужгород. нац. ун-т. Ужгород. 2006. 36 с.
42. Поліщук А. Роль закордонних фондаций у збереженні та поширенні української культури: досвід Канади і США. Актуальні питання історичного розвитку України і світу очима молоді (15 травня 2025 р.) / за заг. ред. О. О. Ніколаєнко. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2025. С.133-142.
43. Потехін О. Українсько-американські відносини в контексті проблем сучасної зовнішньої політики України. Агора. Наука без кордонів. Вип. 11. Київ: Стилос. 2012. С. 68–77.
44. Романько І.І. Історія та культура української діаспори. Навчальний посібник. Частина перша. Кропивницький: Видавництво ЛА НАУ. 2020. С. 26–40.
45. Сивак О. Новітні українсько-американські відносини. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2010. Вип. 22. С. 87–93.
46. Сковронська І.Ю. Українська еміграційна преса США і Канади як чинник утвердження Української державності. Львівський державний університет внутрішніх справ. 2016. С. 361–366.
47. Сухобокова О.О. Створення Українського конгресового комітету Америки та його діяльність у період «Холодної війни». Проблеми всесвітньої історії. 2023. № 1(21).С.112-127.

48. Тихоненко І.В. Україна у зовнішньополітичній стратегії США за адміністрації Дж. Байдена. Політичне життя. 2023. №1. С.74-81.

49. Трофименко А. В. Концептуальні підходи до розуміння лобізму. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. 2014. Вип. 10. С. 112–123.

50. Українська діаспора: проблеми дослідження: тези доповідей Міжнародної наукової конференції, 27–28 вересня 2016 р., м. Острог. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». 2016. 378 с.

51. Український інститут Америки – одна з візитівок української діаспори США. URL : <https://ukrainianchi.com/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%82-%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8-142%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D0%B7-2/>

52. Український конгресовий комітет Америки. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Ukrainskyj_komitet_Ameryky

53. Українці у Сполучених Штатах Америки. Україна: Історія великого народу. URL : <http://www.litopys.com.ua/diaspora/spolucheni-shtaty-ameryky/ukrayintsiuspoluchenykh-shtatakh-ameryky/>.

54. Українці у США. Посольство України в Сполучених Штатах Америки. URL: <https://usa.mfa.gov.ua/ukrayina-ta-ssha/ukrayinci-u-ssha>

55. Українці у США: кількість, міграція, заняття та уподобання. За матеріалами відкритої лекції Воловини О. «Українці в США та вплив міграції з України на діаспору в США (на базі офіційної статистики)». Справжня вярта від 21.11.2012. URL: <http://varta.kharkov.ua/articles/1090601.html>.і

56. Хвилі еміграції з України: причини, наслідки та перспективи. URL: https://surma.com.ua/2060-khvyli-emigracii-z-ukrainy-prychyny-naslidky-ta-perspektyvy.html#google_vignette.

57. Циватий В. Типологія третьої хвилі української еміграції та історичні паралелі міграційного сьогодення. Народна творчість та етнологія. 2020. №1 (383). С. 66–75.

58. Як виглядає та чим живе українська діаспора у Х'юстоні. Укрінформ. 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3272640-ak-vigladae-ta-cim-zive-ukrainska-diaspora-u-hustoni.html>

59. Як українська діаспора воює проти Росії – розслідування. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/diaspora-vijna-proty-putina-arms-forukraine/2661982.html>.

60. Як українська діаспора у США допомагає пораненим українським військовим URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/2736487-ak-ukrainska-diaspora-u-ssa-dopomagaе-poranenim-ukrainskim-vijskovim.html>.